BERNA DURMAZ

TEPEDEKİ KADIN

ÖYKÜ

CAN

Can Yayınları 2022

© 2011, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.
Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Kasım 2011
Bu kitabın 1. baskısı 1000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Faruk Duman

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design
Kapak resmi: © iStockphoto / Simon Howden

Kapak baskı: Azra Matbaası
İç baskı ve cilt: Özal Matbaası

ISBN 978-975-07-1389-7

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33
www.canyayinlari.com
yayinevi@canyayinlari.com

BERNA DURMAZ

TEPEDEKİ KADIN

ÖYKÜ

BERNA DURMAZ, 1972 yılında, İstanbul'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Kamu Yönetimi bölümünden mezun oldu. Öyküleri *Adam Öykü*, *Notos*, *Sözcükler* gibi dergilerde yayımlandı. Bir dönem Sema Kaygusuz'un öykü çalışmalarına, iki dönem de Semih Gümüş'ün Notos Edebiyat Atölyesi'ne katıldı.

Kızım Duru'ya...

İçindekiler

Lokma	13
Ölümlerin	19
Bulut Falı	25
Göğün Kara Noktası	31
Ağu	35
Göz Mevsimi	41
Kuşun Öteki Kalbi	47
Hınç	53
Buluşma	59
Kedileme	67
Kömür	73
Kutudaki Bakış	79

LOKMA

Karanlık gizleri ayaklandırmak değildi niyetim. Mankafa Hayri'yi doğramak gerekti, doğradım.

Et tek sıra halinde dizilmişti, midemden gırtlağıma dek. Bir lokma yiyecek halim kalmamıştı. Yer açmak için kusmalıydım. Şöyle bir kımıldar gibi olmamla oturduğum yere göz dikenler fırlayıp bittiler önümde.

"Ağır olun," dedim. "Kalkan yok."

Ha şöyle. Dört tarafı çakallarla çevriliyken insan nasıl keyif alır yiyip içtiğinden. Avcı'ya bunu söyleyecektim. Ulan, diyecektim, anladık canavarın en irisini vurdun, donattın sofrayı da, bu ne yer darlığı? Kentin meydanı mı yetmiyor, indir buldozeri, devirsin ağaçları da otursun kıçıkırıklar. İnsan altındakine dikmesin gözünü.

Kalkamadığıma göre yiyor görünmeliydim. Sofrada kalan son kemiğe uzattım elimi. Aynı anda karşımdaki zibidi de davranmış. Tepsinin üstünde çarpıştı ellerimiz. Hedefi şaşırmış şahin gibi geri gitti elim, toparlandı hemen. Gülle gibi çöktü sıyrık kemiğin üstüne. Karşımdaki öbür ucunu yakalayabilmiş nasılsa. Bir iki çektim, o da çekti. Ne ben bırakacak gibiyim ne o vazgeçecek gibi. Bir o önüne alıyor kemiği bir ben. Lanetin yağlı tarafı bana düşmüş, elimin altından kayıp duruyor. Kemiğin kırığından parmağımı geçirsem elim güçlenecek. Boşta kalan

başparmağım habire aranıyor. Baktım onunki de titreşiyor boşlukta. Bir hamlede parmağına saldırıp tırnağımı etine geçirdim. Derisi meşinmiş mübareğin. Yıllardır kesmediğim bu tırnak, yumuşak ellinin birine girse jilet gibi yarıp atar. Bununkinden incecik bir kan yürüdü, öbür parmaklarının kıvrımında kayboldu. Elimin gücü yetmeyince gözümü devirip gözüne baktım. Bakıştan anlayan değilse kükreyecektim. O da olmadı, en son belimdeki sustalıya sarılacaktım muhakkak. Bakmam yetti. Elinin gevşemesiyle kemiği sıkıca kavradım. Yıkılıp gitti karşımdan. Ha şöyle. Elini eremeyeceği boka uzatmayacaksın.

Kemiği arkamdaki karanlık boşluğa doğru fırlattım. Orada da itişip kakışanlar oldu.

Yerimden kalkmamla taburemi altımdan çekiverdiler. Ben de ortaya doğru yürümeye başladım. Tepinenler, yerin bütün kumunu toprağını havalandırmıştı. İpe dizili ampuller isterse bin vat olsun, tozun içinde ölü gözü kadar parlardı ancak. Oyuncu halkalar kopup kopup birleşiyordu yeniden. Yüzlerine kan basmıştı hepsinin, terden yıkanmış bedenlerine giysileri yapışmıştı. Erkekler tiril gömleklerini atmışlardı çoktan. Kadınlarınki çıkarıp atmaktan beter olmuştu. Yapıştığı yeri olduğu gibi dışarı vermişti. Halay dönerken bir ikisinin elime koluma değmesiyle ben de yerimde duramaz oldum. Kesin Halime'yi kaldırıp atmak gerekecekti şimdi. Ortada dönenlerin içinde miydi acaba, oturup zıkkımlanıyor muydu yoksa? Aramaya koyuldum.

Masalardan beni tanıyanların çağırıları duyuluyordu. Oynayanlara yöneldim. Bu Halime biraz oynak bir şeydi ya, yerinde duramıyordur şimdi, dedim kendime. En az onun kadar oynağın içinde onu bulmanın zorluğu da geçti aklımdan. Canım sıkıldı. Hepsine tek tek göz attıkça başımın döneceği de vardı üstelik. "Ulan Halime,

kıçını kakıp oturuyorsan, boşuna kendini burada aratıyorsun bana. Seni bulunca bunun da hesabını sorarım," diye yazdım aklıma.

Görmem kolay olsun diye ortaya gireyim dedim. Onlar benim de oynayacağımı sanıp kolumdan tutup döndürmeye kalktılar. Görülmüş şey değildi oynadığım. Ne ki hepsi deliydi bunların.

Ben bu dünyada hiçbir şeyden korkmam, Avcı bilir. O bir canavarın karşısına çıktıysa ben beşini indiririm. Indirmemiş olduğumu kim söyleyebilir? Ne dağda korkarım ne düzde. Belim sağlam olduktan sonra. Gel de bu zırzır takımına anlat bunları. Bağırsam sesim duyulmayacaktı. Çift yönlü davulların, dökme pirinç zillerin, çalparaların, gırnatanın sesleri dağın doruğunu zonklatıyordu. Gözümü devirsem beni görecek halleri mi vardı? Ağızlarından akan salyalarla saçları gözlerine yapışmıştı. Elimi kurtarabilsem belime atardım belki, ama o bile bunların aymazlığıyla çaptan düşüveriyordu.

Böyle düşünerek dokuz on tur da ben attım. Bir yandan da aranıyordum. Nasıl olduysa sağımdaki levreğin kolu gevşedi kolumdan. Solumdakini de silkeleyip kurtardım kendimi.

Halime oynayanlar içinde yoktu. Masaların birindeydi o halde. Öyleyse işim kolaydı. Ya sıra bekleşen çakalların arasındaysa? Onu oradan çekip almak da olanaksız olacaktı. Tulumbayı doldurmadan atar mıydı kendini Halime?

Masalardakiler oynayanlardan da çılgın görünüyordu. Kimi iri bir parçayı dişinden sökmeye çalışıyordu. Kiminin daha sabah olmadan kolları ete şaraba uzanmaktan sarkmıştı. Kimi etin pişmesini bekleyemeden yediğinden ağzı kana bulanmıştı. Kimiyse çoktan şiştiği halde bir türlü masadan kalkamayanlardandı. Etin başındayken herkes birbirine benzediğinden burada da Hali-

me'yi bulmam zor olacaktı. Bir de masalardan atılıp karpuz gibi yeri boylayanlar vardı ki, bunlardan biri ayağımın dibine düşüverdi. Tekmeleyip geçecektim ben de herkes gibi. Saçı sakalı karışmış bu adam, bir yerden tanıdık geldi. Yelesinden tutup kaldırdım. Az önce de boş bir çuval gibi oynayanların arasında sürüklendiğini anımsadım aynı adamın. Kimsin sen, diye bağırmaya kalmadan tanıyıverdim. Avcı'ydı bu. Yedi aydır dağdan inmemiş, inince de böyle insanlıktan çıkmıştı. Karşımda dik duramıyordu Avcı. Bırakınca yeri boyluyordu.

"Canavarın karşısında böyle değildin ya, ne oldu sana?"

Sesi bir hayvanınki gibiydi. Ne dediğini anlamadım. Başını alıp yalağa soktum. Açılır gibi oldu.

"Yol yorgunuyum," dedi, bu kez anlaşılır bir sesle.

"Olur, onca ay."

Yine dimdik duruşlu, bıçak bakışlı Avcı ydı işte. Karanlığa doğru seğirtti. Ben de o anda Halime'yi gördüm. Masasının başında dikildim. Beni görmedi. Zaten küt boyunlu şiş karınlıydı ya Halime, yedikçe iyice şişip kısalmıştı. Kolundan dürttüm.

"Peşimden gel."

Halime başını öte yana çevirdi. Çevirdiği yerde Bedavacı Hayri oturuyordu.

"Hoşt," dedim, "ne oluyor burada?"

Hayri sapsarı dişleriyle sırıtıyor, bu kendini bilmez Halime de kaynıyordu için için. Kolu bir kez daha dürttüm. Dönüp bakmadığı gibi yanındakinin dibine sokuldu. Dürttüğüm kolu kavrayıp çektim. Kadın savruldu bana doğru. Aynı anda Hayri de öbür kolu tutup çekti. Bu kez de ona doğru uçtu Halime. Birkaç defa böyle gitti geldi. Ne ben bırakacak gibiydim ne o vazgeçecek gibi. Gözümü devirip tısladım. Hayri pişkin ekmek gibi gevredi. Halime de buna bakıp gülünce Leşçi Hayri'nin defterini dürmüş oldu.

Belimdeki sustalı, kuş gibi havalandı da Hayri'nin yumuşağına yerleşiverdi. Gömüldüğü yerde çırpındı ileri geri. Oradan çıkıp başka bir yerine kondu, sonra başka bir yerine. Hayri, Hayri olmaktan çıkana dek de durmadı. Sofradaki kanlı etlerin içine Hayrininkiler karıştı. Ondan geriye kalanları da arkadaki boşluğa doğru fırlattılar. Fırlatılınca kanı her yere bulaşmış. Burayı göl ettiği yetmediği gibi bir de arkadaki boşlukta ılık ılık akmış da, toprağı suyu kan tutmuş.

Herkes eğlenmesine döndü. Biz Halime'yle bir kuytuya daha yeni yuvalanmıştık. Hayri'nin kanı üzerimdeydi. Yüzüme sıçrayanı gömleğimin kollarına silmiştim. Parmaklarımın uçlarından onun kanı damlıyordu yürüdüğümüz patikaya. Kopkoyu karanlığa gözümüz alışmıştı, yerleşeceğimiz ağaç dibini görür olmuştuk. Halime bir yandan titriyor bir yandan da, "Peşimizde biri mi var?" diye soruyordu. "Bir ayak sesi, bir yaprak hışırtısı, bir hırıltı sanki."

Ben bir şey duymuyordum.

"Yıkıl yere," dedim. Yıkıldı. Üzerimdekilerden kurtulup tam çökecektim Halime'nin ümüğüne ki bir hışırtı da ben duydum. Bıçağa davranmaya varmadan önüme bir karaltı düştü. Giysilerime de ulaşamıyorum; takım taklavat hep açıkta.

"Kimsin?" dedim. Hırıltılı bir ses.

"Dağdan canavar inmiş," diye bağırıyor Halime. İki ayaklı canavar mı olur, ama neredeyse o. Yüzü kapkara, tırnakları parlıyor.

"Sen kaç," dedim kadına. Ağacın kavuğuna yapışmış. Karaltı gülle gibi çöktü üzerime. Çalılıkların üzerinde yuvarlandık. Dişlerini omzuma geçirmeye çalıştı, olmadı. Boynumdan yakaladı. Tırnağımla sırtını yardım. Acıyla açılır oldu, aynı anda kapaklandı bacak arama. Saçından tutup çektim, yetmedi gücüm. Kocaman açtı ağzını

da doldurduğu kadarını koparıp attı. Bir lokma halinde erkekliğim Halime'nin ayakları dibine düştü. Ben tortop olmuşum, kanım toprağı suluyor. Derken kesildi canavarın sesi. Acımın arasında bekliyorum, bir kez daha saldıran yok. Bu kez Halime'ye döndü herhalde diyorum içimden, kadın korkudan bayılmış olmalı, ses yok. Başımı kaldırıp baktım, Halime hâlâ ağaca yapışık, karşıda bir yere bakıyor. Ben de bakıyorum, nedir diye. Ince uzun bir karaltı daha bakıyor uzaktan. Sanki uzun saçlı bir kadın bu.

"Bu o," diyor Halime, "tanımadın mı, Avcı nın karısı."

Karaltı dönüp yürüyor tepeye doğru. Kuyruğunu sıkıştırıp mızıklayan bir köpek, peşi sıra yürüyor.

ÖLÜMLERİN

Dağın başındaki her karaltıyı sen sanıyorlar. Rüzgârla eğilen bir ağacı, bir kuş sürüsünü bazen. Koşup yumrukluyorlar kapımı.

"Duyuyor musun, gelen o mu?"

Havayı kokluyorum o zaman. Neyse ki sen değilsin.

Kırılmış umutlarıyla üsteliyorlar habire.

"Belki de o."

Duymuyorum. Senin hırıltını dağın öte yanında olsan duyarım. Hele koyulmuşsan dönüş yoluna.

"Uzadı," diyorlar, "bu kez çok."

Oyalanacak bir şey bulmalılar.

"Ambarı temizleyin siz," diyorum. "Hazır edin keskileri."

Yola çıktığını sanıyorlar ben öyle deyince. Bir telaş alıyor hepsini. Kadınları en çok. Erkeklerinin giysilerindeki kan lekelerini çıkarmaya çalışıyorlar. Önceki mevsimlerden kalan lekeler. Ne anlamsız bir uğraş. Tepeden tırnağa yeniden kana bulanacaklarına göre. Sandıklarındaki morarmış örtülerini seriyorlar meydanda kurulan masalara. Oturuyorlar başına. Çocuklar, yolun sonuna dek gidip gidip geri geliyor.

Kapımın önünden uzaklaşmıyorum. Öteden, iğrenerek bakıyorum bekleyişlerine. Aç çakal sürüsü hepsi.

Salyalarını toplayamıyorlar yola bakarken. Benim bekleyişim onlarınkine eş değil. Onlar yeniden hayat bulmak için akıtıyorlar gözlerini yoluna. Bense, beni ölümlerinin tek izleyicisi kıldığın günden beri, bir pençeyle soluğunun kesilip dağın başında çürüyüp kalmanı bekliyorum. Leşçiler etlerini didik didik etmeli, kemiğini sıyırıp yalamalı ki, kalkıp yeniden kentin yoluna düşmeyesin. Ölmekse gerçekten ölmeli insan. Bir kez ölünür. Gören göz sadece bir kez katlanabilir sevdiğinin ölümüne. Benim gibi binlerce kez değil.

Rüzgâr dağ yönünden esti. Yapraklar titredi. İçime bir sızı yürüdü o an. Soluyuşunu duyabiliyorum şimdi. Birkaç günlük yolun kalmış olmalı. Eski değirmenin orada dinlenmezsen sabaha burada olabilirsin. Eve kapanıyorum. Gölgelerimi düşürüyorum üzerime. Baştan ayağa siyahlara bürünüyorum. Yüreğime bağladığım kara çaputun bir ucundan tutup çekiyorum ki kanayabilsin. Kanamıyor artık. Kupkuru bir acının ortasında gelmeni bekliyorum.

Yolun başında görünmüş olmalısın. Hırıltının yaklaştığını duyabiliyorum. Kanlı yığınların yere bırakılışını ve bıçağın deriye sürtünüşünü de. Getirdiğinin büyüklüğünü bile anlıyorum atılan çığlıklardan. Sırtındakini almak için, ite kaka, birbirlerini nasıl ezdiklerini görebiliyorum. On erkek zorlanarak taşıyor senin taşıdığını, meydandaki sunağa bırakıyorlar. Kafaları gövdelerden koparırken oluk gibi akan kanda yuvarlanıp kendilerinden geçiyorlar. Saatlerce. Ağaç dallarına asılıyor getirilen. Yumruklarına kuvvet, şişire şişire ayırıyorlar kılları etten. Kadınlar, dolu sinilerle evlere taşınıyor. Bir kısmını tuzlayıp istifleyecekler ambara. Gerisini kutlamada tıkınacaklar.

Gelişini kutluyorlar. Gelenin sen olduğunu sanıyorlar hâlâ. Daha da kabul edilmez olanı, sen olmadığını

bilseler de, öyleymişsin gibi davranıyorlar. Kursaklarından geçeni getirenin ruhunu kaybetmiş olması, hiçbir şeyi değiştirmiyor. Gücü yerinde olduktan sonra. Kemiği uzatan el, ha sudan çıkmış ha lağımdan. Fark etmiyor onlar için.

Lanetlendiğimi düşünüyorlar. Tanrı'nın, içimdeki sevinci almasıyla beni de, onları da cezalandırdığını söylüyorlar durmadan. Çekiye vuruyorlar getirdiklerini, ölçüdeki azalışları uğursuzluğuma yoruyorlar. Doymuyorlar. Tıka basa yiyip yine de doymuyorlar.

Ambarlar doldu. Masalar donatıldı. Sabaha dek sürecek taşkınlıkları. Şarap şişelerini oldukları yerden dereye fırlatacaklar. Birkaçının başına, gözüne gelecek cam kırıkları. Yerlerdeki kanlara kendilerininkini katacaklar.

Kutlamalarına katılmayacağımı bildikleri halde tepeye tırmanıp kapımı aşındırıyorlar bir bir.

"Benim kutlayacak bir şeyim yok," diyorum.

Erkeklerine kul köle kadınlar bir anlam veremiyor söylediklerime. Duyulmamdan korkup seslerini düşürüp iyice, "Kocan geldi, toparlan biraz," diyorlar. "O benim kocam değil," diyorum bu kez de.

Delirdiğimi düşünüp korkarak kaçıyorlar kapımdan. Tepede bir başına, tuhaf, tehlikeliyim onlara göre. Erkeğimi istememem, onlarınkine göz dikeceğim anlamına geliyor. Gittikçe kararıyor bakışları.

Büyük bir ateş yakıyorlar meydana. Upuzun şişlere takıyorlar etleri, ateşe veriyorlar. Dağı taşı bir koku sarıyor. İşte o zaman, çok kısa bir an için de olsa, uzaklaşıyor içindekiler. Sadece sen kalıyorsun içinde. Uzaktan sana bakıyorum. Yarısı yenmiş bir parçayı alıp tepeye tırmanıyorsun düşe kalka. Uzattığın kolun havada kalıyor.

"Yemiyorum."

Küskün bir çocuktan farksızsın şimdi. Ağlamışsın. Tozlu yüzünde göz yaşların yol yol iz yapmış. Seni ora-

da, o dağın başında düşünmek ne kadar zor oluyor böyle zamanlarda. Öteki elini uzatıyorsun bu kez, yüzüme dokunmak için. İçinde hâlâ seni terk etmemiş bir pençe vardır diye korkuyorum. Ama yok. Hepsi gitmiş. Hepi topu etler pişene dek sürecek mutluluğumuzun tadını çıkarıyorum. Sadece bir an. Sonra yanlarına koşuyorsun.

İlk dönüşündü, daha dün gibi. Kapkaranlık durdun odanın kapısında. Dağların, kayaların sivrisi gibi delerek baktın. Tıpkı sana benzeyen bir yüzdü yüzün, ama seninki değildi. Uzak kuytulara çekilmiş, saldırmayı bekleyen iki bıçak yansıması vardı gözlerinin yerinde. Ellerin birer pençeydi artık ve acıdan kaskatı kesilmişti. Kendi soluğuna başka soluklar yüklenmişti sanki. Sırtında taşıdığın leşlerin kokusu yayıldı odaya. Tenine sinmişti o koku. Dişlerinin arasından bir hırıltı çıktı o sıra. İstemsiz çoğaldı. Boğazladığın hayvanların gırtlağına dayadığın gibi dayadın ellerini kendi gırtlağına. Pörtlemiş gözlerinle duvarlarda, tavanda kaçacak, gizlenecek bir yer aradın. Ağzından köpük boşalıyordu. Yerde kıvranıyordun.

Sen öyle acı içindeyken, "Kollarıma gel," dedim, korksam da. Düşündüm ki, bir dokunuş geri çevirebilir bu uğursuz oluşumları. Başını göğsüme dayarsan, okşarsam çamurlu saçlarını, tel tel yumuşar da dağılırsın; belki unutursun olan biteni. Ama sen sırtını dikleştirip tırnaklarını çıkardın. Bıçağın keskin gölgesi geçti yüzünden. Derin gerildi. Hırlamalar böğürmelere dönüştü. Senin olmayan bir acıyla çırpındın son defa ve öldün. Ölüm de senin değildi. Bir acı daha yokladı sonra bedenini, bir kasılma, bir titreme, bir daha. Bir kere daha öldün. Bir kere daha. Sabaha dek, canını aldığın bütün hayvanların ölümleriyle öldün. Öldürdüklerin son acılarını geçirmişlerdi sana. Kendin olamazdın artık.

Onlar bilmiyor. Boğulacak gibi oluyorlar ağızlarına

doldurduklarıyla. Yutana dek kıpkırmızı kesiliyorlar. Seni kollarına takıp bir dans tutturuyorlar meydanda. Korkuluktan farksız bedenini sürüklüyorlar aralarında. Sıkılıp boş bir çuval gibi bir kenara bırakıyorlar. Ayakları altında ezilip toza bulanıyorsun. Kalkıp düşüyorsun yine. Kalkıp düşüyorsun.

BULUT FALI

Işığın gölgesi.

Rüzgârın oyunu.

Bulutun sesi.

Sabber, gözümüzün önünden yavaş yavaş silinip gitti. Hayri'nin yardımı olmadı mı? Olmaz mı? Hayri'ye sorsan, kız zaten sıyırık, inanılır mıydı sözüne?

Sabber buluta mı daha çok kandı, Hayri'ye mi? Bilinmez. Tek bildiğim, her şey kapımızın önünde Sabber'e bulut oyununu öğretmemle başladı.

"Sabber bak, şu file benziyor, görüyor musun?"

Sabber, buruşuk yüzlü bir çocuktu, yaşlı doğmuştu sanki. Ötekilerin oyunlarına katılamazdı. Ben bulutu gösterince ağzını kocaman açmış, çürük dişlerinin yuttuğu bir gülüşle o kadar çok gülmüştü ki, korkmuştum. Günlerce, haftalarca gülmüştü. Gülmek de denemezdi onunkine, yaralı bir hayvanın böğürtüsü gibi bir şeydi.

"Sabber, yeter güldüğün."

Ötekiler büyüyüp bütün oyunları terk ettiğinde bile o hâlâ buluta bakan bir çocuktu. Bir annesi vardı, o da ölüp gidince, iyice sarpa sardı bulutlar. Her gün tepedeki kayalıklara tırmanır oldu. "Bulutlar bugün çok hızlı, bakmaktan başım döndü," derdi sorduğumuzda. Bazen de, "Bilmem bugün ne dertleri var," deyip hüzünlenirdi.

Bulutlara o kadar çok baktı ki, bizi görmemeye başladı sonunda. Kimseyle konuşmadı. Evini temizlemedi, bozuk fermuarını dikmedi eteğinin, arkadan hep donu göründü. Kaşını, bıyığını uzattı, yüzü karardı sanki. Sigaradan çatallı sesiyle kalın kalın gülmeye başladı.

"Yapalak saçlı, pis mendebur," kadınların ağzında, Sabber'in yeni adıydı.

Kız gelip içi bar bağlamış bakraçlarını dayadı mı altın renkli kurnanın ağzına, murdar ederdi çeşmenin suyunu. Öyle olunca kentin öte ucundaki çeşmeye taşınır oldu herkes. Sokağın başından bakır sapları birbirine vura vura gelirken daha, kadınlar duramayıp kaçışırlardı içeri. Kapıyı pencereyi kapatırlardı ki, ev içleri sidik kokmasın. Sabber saatlerce ayrılmazdı çeşmenin başından. Bakraçların birini doldurur birini boşaltırdı. Üstünde, nereden bulduysa, gri bir erkek ceketi, altında rengi yok bir gecelik. Geceliğin açıkta bıraktığı, bir parmak uzamış kıllarıyla etli bacakları.

O oradayken kahvenin önünde dikilenlerin sayısı artardı. Yolun karşısındaki çeşmede, bakracının başına eğilip kalkan Sabber'i izlerlerdi. Hayri yolu geçip kızın yanına gelirdi de söyledikleriyle kahvedekilerin bile yüzlerini kızartırdı. Sabber anlamazdı önce. Ne olup bittiğini bilmeyen bir çocuk gibi kızmak ve gülmek arasında kararsız kalırdı. Erkekler gülünce o da gülerdi katıla katıla. Birden ciddileşir, küserdi. Küsünce doldurduğu suları bir kez daha boşaltırdı hırsla. Kahvedeki ihtiyarlar dayanamayıp bağırana dek bu böyle sürüp giderdi.

Bir gün tepedeki kayalıklara çıktı, aylarca inmedi aşağıya. Inince kimseyle konuşmadı, kopkoyu bir suskunluk inmişti üstüne. Gözleri devrilmiş, yüzü sapsarı, şeytan görmüş gibi dolaşıp durdu sokaklarda. Ne zaman bir top bulut gelse kentin üzerine, deli deli çığlıklar attı. Suskunluğu durup dinlemesindenmiş meğer. Bir gün mağara

gibi açtı ağzını, çürük dişlerinin oyuğundan tıslayarak konuşmaya başladı. Duyduklarını urgan boyunda anlattı günlerce. Rüzgârla oynaşan bulutlardan, kiminin çözülüp tül tül ayrıştığından, kiminin tortop olup inatla içine kapandığından söz etti bir boy. Karşıki yamaçtan kara top bir bulutun sıkıntı getirdiğinden, meydandaki kavganın o gün çıktığından, bulutların ip gibi incelip yürüdüğü günlerde kızların kısmetli kocalara varıp da, hamur gibi kabarıp köpürdüğündeyse, kadınların çocuk düşürüp yaşlıların sapır sapır öldüğünden söz etti. Herkesin içinde, Feriha'ya dönüp üç top bulut sonra gebe kalacaksın deyip, dediği de ne hikmetse tutunca Deli Sabber oldu mu Bulutlu Sabber. Meğer yukarılara öyle bön bön baktığını sandıkları, kırklara karıştı da gökten el mi alıyordu ne?

Taşları üst üste yığarak bir ev yaptı tepeye, orada yaşamaya başladı Sabber. En ucunda durup tepenin, rüzgâra verip kendini, öte dünyaların bilicisi gibi baktı kente. Çocukluğundan bu yana ayrıksı duruşu nasıl kabul görür olmuştu birden? Evinin önünde kadınlar sıra oluyor, içerinin kokusuna dayanamadıklarından bahçesinde oturuyorlardı. Sabber bacaklarını açıp karşılarına otururdu. Sapsarı donu görünürdü altından. Kadınların bağrışlarına aldırmaz, verdikleri sigarayı yakar, akla mantığa sığmayacak bir dolu şey anlatırdı. Deliliği zeytinyağı gibi üste çıkınca evine kimse uğramaz oldu. Kayalıkta bulutlarıyla baş başa bırakıldı Sabber. Sokaktan, terliklerini tırıs tırıs sürüyerek geçerken, "Yukarıdan ne haber?" deyip gülenlerin eğlencesi oldu.

Böyle soranlara bir gün, "Hayri beni," diyerek, kentin bilip de gizleyecek delik aradığı şeyi açık ediverdi.

Kayalıkta Sabber'i arkasından yakalıyormuş Hayri, donunu indiriveriyormuş. Kız her yerde bağıra bağıra anlatmaya başlamıştı bunu. Kadınlar bir köşede sıkıştırıp susturuyorlardı ya biz sordukça söylüyordu.

"Eğil dedi, eğildim. Bulut geçiyor, dedi, yukarı baktım. Sonra başımın üstünde bulutlar gitti geldi, gitti geldi."

Sarı gülüşlü Hayri, "Delinin sözüne mi bakacaksınız," diyordu, "Yok öyle bir şey." Her gün kayalıklara doğru gittiğini gören gözler, başka yana çevriliyordu.

Yıllarca buluttan başka bir şey bilmeyen Sabber neye uğradığını şaşırmıştı. Gözünü yukarıdan alıp yere indirdiğinde, göre göre Hayri'yi görmüştü. Küt burunlu, yamuk suratlı Hayri, kızın kapkara duran yüzüne bir ışıltı getirmişti nasılsa. Hani şöyle eli yüzü yıkansa, saçının yapalağı çözülse tek tek, güzel bile denebilirdi artık Sabber'e. Aşk böyle bir şeydi işte.

Deli deli bağrışlarla, kimsenin anlamadığı bir dilde şarkılar söyledi sokaklarda. Gecenin ışıklarına karşı tek başına kayalıklarda oturup derin derin düşündüğü görüldü. Eskisinden de tuhaf şeyler söylüyordu şimdi. Aşkı başına vurdu diyordu duyanlar. Deliydi, zır deli olmuştu kız gözlerinde.

Oysa Sabber, Hayri'nin zorlayarak girdiği kanallardan içine yürümüş, orada daha önce hiç bilmediği bir şey keşfetmişti. Sözcükleri.

Tepenin rüzgârından, buluttan, Hayri'den içine akan sözcükleri bulduğunda, onlarla ne yapacağını bilememişti önce. Ele gelmez, dokunulmaz, bulut gibi bir şeydi hepsi. Bakınca dolu dolu, kıvamlı, ama bir o kadar hafiftiler. Sabırsızdılar, kımıl kımıldılar durdukları yerde. Bir an önce çıkıp tümcelere, oradan öykülere açılmayı görüyorlardı düşlerinde. Tek yapması gereken onlara ses vermekti Sabber'in. Öyle de oldu. Ağzını bir açtı, birbiri ardına bir dolu hikâye yuvarladı kayalıktan aşağıya doğru. Ne anlattığını merak edenler tepeye tırmanıp, evinin bahçesine doluşmuştu yine. Sabber, hiç bilmediği uzak dünyalardan hikâyeler devşirip anlatıyordu onlara. An-

lattığı aşk öykülerindeki kahramanın Hayri olduğuna inanmakta zorlanan kadınlar, aşağıya inince bir kez daha bakıyorlardı adamın yüzüne. Nasıl olmuştu da, bu kıl yumağı tıfıl Hayri, kızı aşkından bülbül gibi şakır hale sokmuştu? Kız deliydi deli olmasına ya, anlattıkları yabana atılacak gibi değildi.

"Beni dile düşürdü," deyip olanlara canı sıkılıyordu Hayri'nin. Kızı susturamıyordu bir türlü. Kahvede, çarşıda kimsenin yüzüne bakamaz olmuştu bu yüzden. Bir gün dayanamayıp kenti terk etti.

Hikâyeler durmadı. Ayrılık acısıyla daha bir içli olmuşlardı.

Sonradan duyduk, öte kentte kör bir bıçakla doğramışlar Hayri'yi. Yeri göğü kan tutmuş. Kanı dereye karışmış da bizim buralara dek akmış.

"Kızın ahını aldı," dedi duyanlar. Ne yapacak, diye Sabber'e bakıp beklediler merakla. Bir şey yapmadı. Duymamış gibiydi, ya da deli aklı değil mi, unutmuştu belki de çoktan. Şimdiye dek anlattıklarından çok daha uzun bir hikâyeyi anlatmaya başladı o günlerde Haftalarca, aylarca hiç susmadan anlattı. Dinleyenler onu kayalıkta bir başına bırakıp gittiklerinde bile o hâlâ anlatıyordu.

Şimdi ne zaman başımızı kaldırıp tepeye baksak bir uğultu gelir kulağımıza. Konuşan Sabber mi, rüzgâr mı, tepe mi, anlayamayız.

GÖĞÜN KARA NOKTASI

İki buçukluk madeni para, bir çift küpe, bir kat yatak karşılığında çoban Yusuf'a verildiği günler, gökteki kara noktanın manda gözü kadar büyüdüğü günlerdi. Savaş vardı, yokluk vardı, göç vardı. Topladılar denklerini, denizi aşırdılar. Geçtiler düzlükleri, dağları. Uzakta bir tepeyi gösteriyordu durmadan Yusuf.

"Oraya Esma, en tepesine."

Yol boyu ne vakit göğe ilişse Esma'nın gözü, "Feracemin siyahını sıyırıp baktığımdan mıdır nedir," dedi Yusuf'a, "alacalanır gözüm. Kara bir leke durur gökte."

Döndü adam baktı, yoktu. "Bulutun karasıdır," dedi ilkinde. "Güneş gözünü almıştır," dedi başka bir gün. "Yorgunsun yürümekten, kaç gündür yollarda... Yüklü olmayasın kız," dedi bir seferinde de. Yüklüydü Esma. Kasabanın birinden bir atla bir araba aldılar. Döşekleri serdiler üzerine. Yattı Esma, yol boyunca gözünü hiç ayırmadan göğün kara noktasına baktı.

Gide gide kısalacağına uzuyordu sanki yol. Ha biraz ötede, dedikleri köylere günler alıyordu varmaları. Yol döne dolaşa gitsindi istediği kadar, dikleşmesindi yeter ki. Vadi yarıklarında bir atın nalı kayıyordu, bir arabanın tekeri. Koşumdan tutup çeken Yusuf, kaç defa kaydırdı arabayı. Üstünde Esma. At da biliyordu sanki yükünün

değerini. İki dizinin üstüne çöküyordu da durduruyordu kendisini.

O, durup duruyordu gökte.

"Hiç mi görmezsin Yusuf benim gördüğümü?"

"Görmem, sen ne görürsün anlamam da. Bakıp durma iki de bir, içim daralıyor."

"Sen onu bana sor."

Boğazında düğümdü gökteki lanet. Gecenin karası bile örtemezdi karasını. Var başımıza bir gelecek, bu böyle durmaz boş yere. İçinden derdi, diyemezdi Yusuf'a. Öyle inanırdı ki Esma, o öyle durup durdukça durduğu yerde dağ taş bile çatlayacak acısından, kırılacak insan soyu, kan akacak nehirler.Dönüp sorardı gizliden, "De hele, ne istersin, ne dolanırsın başımda?"

"Atın da var bir illeti. Sudan geçtik, bir yudum değdirmedi ağzına. Ot yığınından öteye çevirdi kafasını. Güçten kesilecek, düşecek tümden. Yoldaki kasabaya bırakalım hayvanı, yerine yenisini...ha Esma? Geniş sağrılı, al donlu. Arabayı da çekeriz arabacıya. Kasnakları değişir tekerlerin, yağlanır, gıcırdamaz hem. Biz de bir lokantaya otururuz olana dek. Bol kuru fasulye, üstüne pilav. Süt de alırız bebek için, ha Esma?"

Kadın duymuyordu.

Bir çatakta tutmuştu sancısı. Yusuf'a dedi, "Sen git ötelere, beni merak etme. Durma faydan olmaz, bıçağı da bırak yanıma."

Yürüdü gitti Yusuf. Esma girdi arabanın duldasına, ıkındı, çatısı kütürdedi. Kara saçlı bir kız doğurdu. Kesti bağını, güzelce sildi ıslak bezlerle. Sandığından bıçak gibi ütülü gül yapraklı kundaklar çıkardı, sardı bebeği.

Yusuf geldi, kokladı. Bebeği görünce nasıl büyüdü kara nokta, göğü kapladı birden. Sapsarı kesildi Esma, yığıldı olduğu yere.

"Güçten düştün iyice," dedi Yusuf, "ayran da içersin

pilavın yanına. Bolca kuru et istifleriz yol için. Ye biraz, Esma, ye şuncağız için."

Gözünün karasını devirdi Esma kara noktaya. "Şuncacık bebekten ne istersin?"

At dayanamadı bir sonraki kasabaya, yıkıldı gitti. Arabayı bıraktılar bir düzlükte, üstüne bolca çalı çırpı.

"Siz otururken ben dönüp alırım," dedi Yusuf. "Bir doktor da buluruz bebek için. Ağlama sen."

Sesi çıkmıyordu bebeğin. Yanağına yaklaştırıyordu Esma, soluğu ılıtmıyordu tenini.

"Can mı verdi yoksa?"

"Yok," diyordu Yusuf, "bileği atar küt küt, duymaz mısın?"

"Duymam, pörsüdü gitti sanki."

Yürüdüler.

Yürüdü peşleri sıra göğün kara noktası.

Bebek biraz soluklanınca umutlandı Esma, vaz mı geçmişti yoksa?

Daha demeye kalmadan, kayaların arasından ok gibi fırladı bir yılan. Dişini geçirdi, takılıp kaldı Yusuf'un boynunda. Bıçakla yetişti Esma, kırk parçaya doğradı yılanı. Yusuf oracıkta kaskatı kesiliverdi.

Har har yanıyordu gökte, göğün kara noktası.

Tepeye demişti Yusuf, en ucuna. At olmalıydı ki, araba da... Oraya taşımalıydı. Düzün çorağına bırakmamalıydı Yusuf'u. En çok buna ağladı Esma. Yusuf'u gömdüğü toprağın katılığı yüreğine battı.

Koynuna soktu bebeği, bağladı belini çaputlarla. Yürüyecekti Esma. Tepeye varana dek. Tepeye varıp en yükseğine çıkana dek. Oraya demişti Yusuf. Kara noktaya inat yürüyecekti. İsterse bin parça dağılsındı tepenin yolunda. İsterse çıktığı an aşağı yuvarlasındı. Defalarca. O yine çıkacaktı. Tepenin rüzgârına verecekti saçlarını. Eteklerini, kara noktaya karşı bir bayrak gibi dalgalandıracaktı.

AĞU

Beyaz giysili kadın, eski kentin en yüksek taşına oturdu bir gün, bir daha da kalkmadı. Gözlerini ayırmadan rüzgârdan geriye kalmış yıkıntılara baktı. Sonra, birbirine sır vermiş eciş bücüş evlerimize çevirdi başını.

Korku, onu orada gördüğümüz an indi yüreğimize. Taşa değil de, içimizdeki bin yıllık bir hikâyenin üstüne oturmuştu.

Sokak aralarının, dükkân önlerinin, kahve masalarının tek tek gördüğü, meğer kentin her noktasından görülürmüş o dikit, görüp de gözünü kaçıracak delik aradığı uzaklıktaydı. Bize bakıyordu durmadan. Kısık gözlü kedi bakışıyla hepimizin ta içine bakıyordu.

Öyle demişti Kahveci Osman. Elinde çay bardaklarıyla dolu tepsisi, mıh gibi çakılı gözleri yukarıdakine –o da yukarıdan kahvenin önünde durana bakıyordu mutlaka– bir laneti duyuran sesiyle konuşmaya başlamıştı.

"Tıpkı kedi oturuşu, kedi bakışı. Kambur sırtı, gergin kaslarıyla her an tepeden kentin üzerine atlamaya hazırlanan bir kedi bu."

Bardaklarla tepsi bir yana düştü, Osman bir yana yıkıldı, kaldı.

Bakkal Kambur'un depodaki kazmayı çıkarıp duvar dibine dayaması bu olaydan sonra oldu. Kimse ağzını

açıp bir şey diyemedi; ama dükkâna giren çıkanın ayağı kesildi o günden sonra. Kambur her sabah erkenden kepenklerini açıp oturdu dükkânında. Bir başına, duvarın dibindekine bakıp günlerce düşünecekti.

Kazmayı görmemek için yolunu değiştirenler, ne yapsalar tepedeki kadını görüyorlardı oysa. Kazma ve tepedeki arasında kalan bir kent dolusu insanın huzursuzluğu, yol ortasındaki taşlarda cisimleşiyordu sanki de yukarıya bakarken ayağı takılanlar bir küfürle alıp kayayı uzaklara fırlatıyordu. Çok uzaklara. Onları rahatsız edemeyecek kadar uzağa. Kazmanın da çaresine bakılmalıydı mutlaka. Mahalleden birkaç genç gecenin karanlığını fırsat bilip yaklaşmış, yığıntı bir karaltı halinde Kambur'u üzerlerine yürür görünce kaçmışlardı.

Kazma orada durdukça kimseye rahat uyku yoktu artık.

Birkaç gün sonra Sabber'in, "Rüyamda başımıza çökerken gördüm kenti," demesi, dayanılır şey değildi doğrusu. Yaşanan onca yıkımdan sonra bir de bunu kaldıracak gücü yoktu kimsenin. Sabber pis bir böcek gibi kentin sokaklarında gezerken hep bu rüyayı anlattı bağıra bağıra. Onun sidik kokusundan evlere kaçan kapı önü kadınları kulaklarını da tıkar oldu.

Her evde bir ihtiyar, sohbet arasında, koyunlarında sakladıkları çıkınları çıkarıp içimize bir yılan gibi çöreklenmiş o hikâyenin ağulu cümlelerini dökerdi önümüze. O güne dek sadece geceleri uç veren çıkın hikâyelerinin hortlayıp kentin bütün sokaklarını bir heyula gibi dolaşması işte böyle başladı.

Vardır oranın da insanı, sırf taş bellemeyin.

Hemen yanı başımızdaki tepedeydi eski kent. Gezginler bizim kireç sıvalı evlerimizin yüzüne bakmadan

geçer, yıkıntıları görmek için tepeye tırmanırdı. Birkaç yıldır ışıklandırılmıştı orası. Geceleri renkli ışıklarla parlatılan dikitler, olduğundan daha uzun görünürdü bize. Eski zaman tanrıları gibiydiler. Kabarırsa bir gün öfkeleri, önlerinde duramayacağımızdan korkardık.

Arkeologlar gelirdi bazen. Ayağımızı bastığımız, ocağımızı kurduğumuz toprağın altında olanları anlatırlardı. Beyaz taşlardan daha çok varmış, hem de küp küp kesme taşlardan. Hep aynı şeyleri söylerdik kahveyi uğrak yapan arkeologlara.

"Çıkarırsınız bir gün."

Onlar da her defasında büyük boy kâğıtlara ince uçlu kalemlerle çizilmiş eski kentin planlarını yayarlardı masanın üzerine.

"Bu kadar değil bu kent. Çıkarılan yapılar da eksik."

"Rüzgâr yemiştir. Nasıl eser tepede deli gibi. Ese ese oyar götürür tüm taşları."

"Deprem görmüş kaç kez."

"Ya eski savaşlar... Bir bombayla yerle bir olmadığına dua edin."

Sustururduk arkeologları, başlarını sallar giderlerdi. İçimizdeki cümleleri susturamazdık.

İnsan dediğin bağlıdır taşına ocağına; **göçüp gitse de bir yanı, bir yanları burada kalır, arar sorar bilesiniz.**

Başımızı bekleyen dikitler yetmezmiş gibi şimdi de kedi oturuşlu o kadın peyda olmuştu taşın üzerinde. Kimdi, neyin nesiydi, aşağıdan çıkaramıyorduk bir türlü. Bizim ihtiyarlara göre onun oturduğu falan da yoktu zaten. Uçuyordu o harabenin üzerinde. Upuzun saçları, incecik ipekli elbisesinin etekleri rüzgârla bir bayrak gibi uçuştuğundan aşağıdan bize bile öyle görünmeye başla-

mıştı. Doğuştan pireli oluşumuz mu sebep olmuştu böyle düşünmemize? Bilinmez. Bir kocakarı ağzı da biz edinip bu işte bir iş var demeye kalmadan, alıp başını yürümüştü haber. Kentin tüm evlerinin duvarlarından sızıp odaların ortalarına lök diye oturuvermişti. Yaygaracı kadınlar sokaklarda kıyameti koparmadan önce, kapı önü ihtiyarları çoktan açmışlardı bayramlık ağızlarını. Bilsek de söyleyemediğimizi dan dan dillendirivermişlerdi.

Süzülür taşın üzerinde, bir kuş gibi tek tek sayar, eksiği geçirir eksik hanesine.

Tepeyi eşeleyen arkeologlardandı mutlaka ya da taş delisi gezginlerden. Ama ne geziyor ne kazıyordu bu kadın. Taşa tünemiş bir vicdan gibi, bir önünde taş taş uzanan kente bakıyordu, bir korkudan çoktan can vermiş suretlerimize. Başımızı kaldırmadan, hep önümüze bakarak yürür olduk kentin sokaklarında. Evlere girmeye de hevesli görünmüyordu kimse. Kadınlar sokak ortalarında öbek öbek oturmaktan başka bir iş yapamaz olmuştu. Biz kahvedeki sandalyeleri birbirine yaklaştırmış, sabahtan gecenin geç vakitlerine dek hep bu konuyu konuşur olmuştuk.

Gezginler iki kuru taşın görüntüsünü kutularına hapsedip kaçar gibi geri dönüyordu. Hiçbirinin aklına o kadın niye orada oturuyor, diye sormak gelmiyordu. Sorsalar biz de onlara sorabilirdik aynı soruyu.

Sonunda, "Konuşalım şununla, derdi neymiş anlayalım," dedi birkaç kişi. Dediler ya, kimse yanına varmaya yanaşmadı pek. Sabber'in dışında.

Günde on posta geçerdi Sabber kahvenin önünden. Oradan tepenin yolunu tutar, taş taş üstüne koyarak yaptığı derme çatma evine doğru tırmanırdı. Bu kez de

öyle olduğunu sandığımızdan gözümüzden kaçmıştı kızın ne yöne döndüğü. Meydanda oynayan çocuklar görmüş, haberi bağıra çağıra yetiştirmişlerdi kahveye.

Sabber kadının yanına gidiyordu.

Nefesimizi tutup ne olacak diye merakla bekledik aşağıda. Ne olsun? Taşa tüneyen birdi iki oldu. Sabber de gidip dondu öteki gibi. Günlerce aşağıya inmedi. Gözümüz sürekli onlardaydı. Arada bir birbirlerine bakıyorlardı uzun uzun. Ağızlarının oynadığını, konuşup bir şeyler söylediklerini gören olmadı. Günler sonra birbirlerinin bakışlarından çözüldüklerinde, beyaz giysili kadın, nerede bu kentin geri kalanı diye sormuş Sabber'e. O da böcek kanatlarıyla kente uçup bütün sokaklarda dolaştırdı sözü.

"Neeeee-reeeee-deeeee buuuu keeeen-tiiiiiin geeriiii kaa-laa-nıı?"

Kanımız oracıkta donuverdi. Kulak kesilsek de, çıkındır deyip geçtiklerimiz doğruydu demek.

"Daha önce de bunlardan gelmedi mi? Toprağı deşip, yerin altından daha beyaz taşlar çıkardı da, çıkardığını yazıp çizip gitmedi mi? Bu da gidicidir yakında," desek de, kimseye sözümüzü dinletemedik.

Bu öncekilere pek benzemiyordu. İhtiyarlar çoktan vermişlerdi fetvayı. Her bir yerini parlatıp asmışlardı havada görünmez bir askıya. Gelen geçen çarpsın, çarpsın da iyice bir anlasınlar diye.

Tarih dediğiniz ne taştır ne toprak, belleği yoktur ki hiçbirinin, sözdür tarih, ne ölür ne unutur.

Uzun boylu, uzun saçlı kadının, o hiç sorulmamışı sorduğu günün gecesi, sızım sızım yandı bedenlerimiz. Bir el yapışmıştı boğazımıza, sıktıkça sıkıyordu. Evler ar-

tık bir cehennemdi ki nasıl. Kimsenin odalarda oturmaya, mutfaklarda işlemeye gücü yoktu bundan sonra. Sokakta, bahçe duvarlarının diplerinde bekleştik öylece.

Neden sonra, bir buyruğa uyar gibi aynı anda doğrulduk yerimizden. Ruhları çekilmiş birer et yığını gibiydik; ama biri gelip dur demeye kalksa devirir geçerdik hani. Kimseden ses çıkmadı ya. Kadınlar, her gün sakız gibi ak pak ettikleri perdelerini, dantellerini, koltuklarını, halılarını kurtarmak için kıpırdamadılar bile. Çocukların hiçbiri, "Ne oluyor?" diye sormadı ihtiyarlara. Sorsalar da, bunca zamandır konuşmaktan yorulmuş ihtiyarlar artık susmuş, görevlerini tamamlamanın huzuruyla öte dünyalara gitmeye koyulmuş olduklarından, yanıt alamayacaklardı.

Bakkal Kambur, çıktı dükkânından. Günlerdir kara kara düşünmekten birkaç yaş birden yaşlanmış gibi geldi bize. Gün yüzünü unutmuş gözlerini kırpıştırarak el yordamıyla duvara dayadığı kazmayı buldu. Gözleri kapalı indirdi kazmayı evinin duvarına.

Bu, yüzyıllardır korkuyla beklenen ilk vuruştu. Sonrası çorap söküğü gibi geldi. Güneşin ilk ışıklarıyla, ortalığı saran tozun toprağın arasında, kentin meydanında beyaz taşlardan bir tepe yükseliyordu.

GÖZ MEVSİMİ

Delirdiğimi sanmışlar. Ben çatıya çıkıp ayaklarımı aşağıya sarkıtınca, bağırınca dükkânın önünde oturanlara, "Çekilin geliyorum," diye, "Aklından zoru var bunun," demiş Kambur, "vallahi delirmiş."

Ne çıkar doğruysa söylediği. Yakamdan düşerdi belki bütün kent. Geldiğimden bu yana gözleri üzerimdeydi. Bilinecek bir şey varsa ortada, bilmişlerdi işte. Bulup dillendirmişlerdi. Kırk yıl düşünsem kendim için diyemeyeceğimi yapıştırıvermişlerdi bir çırpıda. Delirmiş olmalıydım ben, öyle ya, delirmiş. Sıyırmış hafiften. Sonraları, buna nelerin yol açtığını da ekleyeceklerdi peşine. O yaz Deli Necla'ya çıkan adımın arkasına kırpık kâğıttan bir uçurtma kuyruğu gibi takacaklardı kendi gördükleri hayalleri.

Büyük kent böyle yapardı bazılarını. Selde yuvarlanan çakıl taşının illaki dönerdi başı. Hele ki kendini oranın yerli kayası zanneden bir çakıl taşı döne döne gelirdi işte böyle çıktığı yere. Gelince de yönünü yurdunu şaşırmış, özünü sözünü unutmuş, bir deli kuşa dönerdi. Kendini sağa sola vuran, uçmak için çırpınan,çırpınan...

Herkes bilinir ve açıklanır olmalı onlara göre. Aksi tedirgin edicidir. Böylelikle tanımlanmış oldum gözlerinde. Sınırlarım çizildi. Ne olduğum ne olmadığım belli oldu da

rahatladılar. Farkında olmadan beni de rahatlattılar. Anlayışsızlık çöllerinde yemyeşil bir vaha açtılar bana. Burayı benim için de yaşanabilir kıldılar böylece. Tuhaflıklarıma gerekçe diye bir susuş buldum ya benden mutlusu yoktu artık. Konuşmak istemiyorsam gülüvermek, dilin ucuna geleni ötelememek, yerliymiş, yersizmiş, olmazmış, söylenmezmiş kahrına saplanmadan konuşuvermek meğer ne güzel şeymiş deyip durdum içimden. Fazladan bir adım vardı ya, onu da böyle memnuniyetle taşıyabilirdim.

Çatıya çıktığım gün adımı yayan Kambur, ondan sonraki günler ne yaptığımla ilgilenmez göründü. Ağzından bir kez çıkan "delirmiş" sözünü bütün kent sahiplenince küsmüştü sanki. Dile düşünce anlamını kaybetmişti söz ve herkes deliliğime hükmettikçe o öyle olmadığımı düşünür olmuştu.

Aşağıya günler sonra inmiştim oysa. Çıplak betona düşen yumurtalardan çıkan tüysüz kuşlar için düzenlediğim cenaze törenleri uzun sürmüştü. Uçamayan yavru bir kargayı almaya gelen yakınlarına dost olduğumu anlatmam zaman almıştı. Babamın neden hâlâ orada olduğumu sorması günler günler sonraydı.

Yıllar süren bir ayrılıktan sonra eve döndüğüm ilk gün çıkmıştım çatıya. Kapıyı annem açmıştı. Zamansız başlayan sağanak bir yağmurdu onun konuşması. Nereleri ıslattığını hiç bilmezdi yağmur. Öylesine bir boşalış. Babamdan şikâyetçiydi. Kardeşimden, kapıya gelen kediden, kocaya kaçan komşunun kızından, daha öte öte kentlerden bile konuşmuştu da sözü bir türlü bana getirememişti. Bunca sözü bir araya getirme yetisinde olan annem, asıl sorması gerekeni sorabilse bir, dese örneğin, sen mutlu musun ömründe, diyebilse, ona verebileceğim bir yanıtım yoktu. Yine de günlerce sormasını bekledim.

Babam kahvedeymiş. Akşam vaktiydi, geldi. Kendini içindeki kutsallara adayan babamın külçe gibi bir sus-

kunluğu ağır ağır taşımaktan başka bir işi yoktu bu dünyada. Yıllar suskunluğunu daha da arttırmış,sırf bu yüzden daha çok yaşlanmıştı. Beni gördüğüne hiç şaşırmadı. Bak nasıl döndün anlamı bile yerleşmedi yüzüne. Beceriksizce bir, hoş geldin, dedi. Sustu.

Yerdeki halılara boylu boyunca uzanmak geldi o an içimden. Sadece o noktaya bakışını esirgemezdi babam. Yapamadım, kaçtım yanından. Dayanamayıp çatıya çıktım. Peşim sıra annem geldi. Çatıya çıkan tahta merdivenin başına oturup konuşmaya devam etti. Yine gidecek misin, dedi, iki söz arasında. Evet demeye bırakmadan başka şeyden söz etti.

İlkinde çocuktum henüz. Çatının beton bırakılmış bölmesi o zamanlar daha büyüktü benim için. En uca oturup ayaklarımı aşağıya sarkıtmıştım o zaman da şimdiki gibi. Evdeki yokluğum fark edilinceye dek inmeyecektim aşağıya. İnmem için bir iki söz söyleninceye dek. Bana da söylenmiş bir sözü olacaktı o zaman babamın. Belki kendi gelirdi beni indirmeye. Kucağına alır, divana dek taşır, bırakmazdı. Şimdi boşlukta sallanan ayaklarımın arasından sokağı seyrederken, bir türlü anımsayamıyordum o gün nasıl indirildiğimi. Anımsayabilsem ikinci kez yapmazdım aynı şeyi. Ikinci kez, çatıya çıkan merdivenin başında babamın olmayan bakışıyla karşılaşmazdım.

O an anladım ki, o bu dünyada hiçbir şeye bakamazdı.

Bir uğraktı kent o günlerde. Bir durup bekleme yeri. Nasılsa bulacaktım içimde gideceğim yönü. Durmanın laneti kalkacaktı üzerimden. Göçmen kuşların genlerine çizilen yol haritası benim de hücrelerimde olduğuna göre. Karıncaların mevsim bilgisi, kuşların, ağaçların zaman algısı benim de kazındığına göre beynime; yürüyüp gitmenin, koşmanın delimtırak coşkusunu bir kez daha yaşam ânını bulacaktım.

Benim için gün doğmamıştı henüz; yol, iz aydınlanmamıştı. Gitme güdüsü kıvama gelecekti ki... Belki güz sonuna dek burada kalırdım. Annem her sabah valizimin hazır olup olmadığına bakıyordu. Babam bir gün kahve dönüşü beni evde bulamayacağını biliyordu büyük olasılıkla. Susuyordu. Ben sıkılıyordum. Beklemenin bilinen tüm sıkıntılarının yanında, hiç bilinmeyen, dilsiz bir itkisi vardı. O itkiyle atılacaktı ilk adım. Biliyordum.

Kambur kocaman bir göz olup çıkmasaydı eğer karşıma.

Çatıdan inip bahçedeki dallı budaklı o büyük ağacın karşısına oturmaya başladığım ilk günlerdi. Ben içimdeki kabarmaların söneceği yer olarak seçmiştim ağacın karşısını. Ağacı görecek, onu anlayacak, günler sonra onun gibi köklerimi toprağın altına almayı başarabilecektim.

Kambur'un yandaki duvarı aşan bir bakışla ağacı ve beni gördüğünden haberim yoktu. Benim ağacın karşısına oturduğum o gün o da merdivenin üst basamağına oturmuştu meğer. Ben gözümü ağaca dikip ağaç diye içime bakarken, Kambur gözünü, içime bakan gözüme dikip kendi içini bulmuştu. Ağacı anlamaya çalışan bakışım onda yer etmişti benden habersiz. Öyle olunca Kambur, yaralı bir uzak bakışa işte o günlerde dönüşmüştü.

Yılları hep burada geçmişti Kambur'un. Babasının bakkal dükkânına girdiğinde çocuktu daha. O gün bu gündür ne raflardaki yerleri değişti sattıklarının ne hayatına yeni bir şey eklendi. Mal almak için büyük kente kendi gitmeye başladığından beri sadece biraz daha suskunlaştı, o kadar.

Sırtında bir fazlalıktı sadece kamburu. Ruhuna hiç yük almamıştı. Çocukken salıncaktan düşürmüştü annesi. Çıkıkçının elinde iyice eğrilip bükülmüştü. Bir gün bile buna dertlendiğini duyan olmamıştı kentte. Neden suskun olduğunu benim kadar düşünen de olmamıştı.

Çok önceleri, buraları bırakıp gitmezden önce daha, kendimce nedenler bulmuştum ben de. Sadece tahmin ettiklerim ve herkes kadar sezdiklerimle işte. Düşündüklerim onun olduğunun belki binde biriydi. Dışarıya yansımazdı ki Kambur. Ne ise içinde olup biterdi. Oysa şimdi, bunca yılın sır vermez Kambur'u nasıl iki pencere açmıştı yüzünde göz yerine. Meğer içine ne çok şey sığdırmıştı.

Gözlerimi bakışından günlerce ayıramadım. Kirpiğinin ucunda duran bir eşikti. Saydamında bir kapı açıldı. Karasından bir mahzene indim. Kambur'un yaşadığı yer orasıymış meğer. Zalim kralın zulmünden gizlenmek için kılık değiştiren masal prensleri gibiymiş Kambur da o yüzden karşımıza bakkal olarak çıkıvermiş. Dükkânı ne kadar karanlık ve sadeyse, orası o kadar dolu ve renkliydi. Kambur dışarıdan ne kadar suskun görünse de içeride o kadar çağıldıyordu.

Bir bakış nasıl böyle söyleşir insanla, ben Kambur'un gözlerine bakınca anladım. O, merdivenin başında günlerce susmuştu, bense ağacın karşısında susmuştum. Onunla konuştuğum kadar ben kimseyle konuşmadım.

Ağaca mı bakıyordum, yoksa neredeyse ağaç kadar uzamış Kambur'a mı? Ağaçla mı söyleşiyordum, bakışıyla konuşabilen Kambur'la mı? Hangisi anlatıyordu bana içindeki uyumu? Ne eksik ne fazla. Tam da olacağı kadar. Ne uzadığından fazla uzun ne yapraklanacağından eksik yapraklı. Hayır, hiçbir yere gidemeyen belki; ama durduğu yerin derinini de uzağını da bilen.

Ben gitmelerin hep bildiğim yollardan uzaklara olduğunu sanmıştım o güne dek. Çıkmayı beklediğim gerçek bir yolculuktu. Oysa Kambur, kökleri derinlere, dalları kendi göğüne uzanan Kambur, önümdeki ağaç kadar ağaç, uzakların büyülü çekimi kadar gerçek, karşımda duruyordu. Gitmekse buydu işte. O da kalmaya eşti.

Günler sonra, ağacın dalları arasından sesimi uçurup, "Beni gördün mü sahiden?" diye sordum Kambur'a.

"Gördüm," dedi.

"Ben de seni gördüm."

KUŞUN ÖTEKİ KALBİ

Oradaydı. Karşıda. Tam karşımda. Ne olduğunu anlamaya çalışıyordum. Alçak bulutlardan birinin kıvrılmış, biçimlenmiş bir hali miydi, yoksa üstünde durduğu kayanın inceltilmiş bir uzantısı mı?

Oradaydı, inanılmaz. Orada durmuş bana bakıyordu.

Onu bir tepenin başında gördüğümde ben de karşı tepedeydim. Ikimiz de aynı anda, ayağımızın altında uzanan boşluğun korkusuyla tutunmuştuk bakışlarımıza. Başka gidecek yerimiz yoktu. Oranın son nokta olduğunu düşünürken gökyüzünden sarkan bir sarmaşık inmişti yanı başımıza. Tepenin isli havasının içinde bir görünüp bir kayboluyordu. Önce o mu gördü beni, yoksa ben mi onu gördüm? Zaman aralığı varsa da silinip gitmişti usumdan. Tek anımsadığım onun kocaman açılmış gözleriydi. Dikenli tellerden yol yol kanamış, kat kat bomba isi birikmiş yüzünün yerinde sadece gözleri vardı.

Bana öyle geldi ki, ondan önce orada yoktum. Sadece orada değil, hiçbir yerinde yoktum yerkürenin. Onun bakışının değdiği yerlerde cisimleşiyordum şimdi. Gözleriyle sınırlarımı çiziyordu. O gördüğü şeye bu kadar inanarak bakıyorsa, var olduğumu düşünmemek işten bile değildi artık. Varsam eğer, bir bakışım da olmalıydı tıpkı onunki gibi. O bana baktıkça ben de ona bakıyordum.

Tanıdığım hiç kimseninkine benzemiyordu bakışı. Gördüğüm onca ölü adam bakışından sonra onun devinen irisinin hangi sözleri yüklendiğini anlamakta gecikebilirdim elbette. Ama o bakar bakmaz ben anladım. Nasıl anladığıma şaşırdım sonradan düşününce.

Yıllardan sonra ilk kez yaşlı adamı andım öyle bakınca. O söylemişti bir gün iki söz arasında. Başı, unutmayıp sakladıklarımdandı.

"Bakış dediğin uçan bir kuştur..."

Ne yapsam devamını anımsayamazdım. Şimdi bu tepede durmuş bakarken ne olmuştu da yaşlı adamın bütün sözleri aynı anda gelivermişti aklıma. Benden önce o görmüştü sanki karşımdakini. Her durum için hazırda bekleyen sözleri yukarılardan bana doğru akmıştı.

"Yerin engelinden ona ne."

Yaşlı adam tanıdığım en iyi ölü adamdı.

Dalmışım. Gözüm ondaysa da aklım yıllar öncesine gitmişti. Geri geldiğindeyse onu önceki bakışında bulamadım. Bir şeyler değişmişti onda. Anlayamadığım bir telaşa tutulmuştu. Çıktığı kayadan nasıl inilir, diye soruyordu sanırım bakışları.

"Buradan inip senin olduğun yere nasıl gelinir?"

Gerçekten bunu soruyor olamazdı bana. Savaş bitmemişti ki aşağıda. İkimizin de oradan kaçtığını unutmuş görünüyordu.

Birbirimizi görmeden önce, sonrası yoktu orada duruşumuzun. Şimdiyse kalın bir kitabın kapağına dokunuyor gibiydik. O kapağı açma ve hiç bilemeyeceğimiz kurguları yaşama olanağı nasıl böyle zamansız çıkmıştı karşımıza?

"Sonrası olması için bir şeyler yapmalıyız," diyordu o gözleriyle. "Böyle duramayız durduğumuz yerde."

Oysa başlanmış ve başlanacak ne varsa her şey, savaşın kâr zarar defterine yazılırdı önceden. Bunu biliyor

olmalıydı. Yüzyıllardır bu coğrafyada yaşayan herkesin, dikenli telin hangi tarafında doğduğuna bakılmaksızın yaşam çizgileri hadım edilirdi. Güdükleşen çizgilerin içine acı yüklü hikâyeler yerleştirilirdi. Biz o hikâyelerin dışına çıkmış sayılabilir miydik?

O duramıyordu durduğu yerde. Aklını saçma bir inişe takmıştı. Ben sakin, huzurlu sadece bakıyordum karşı tepeden bana bakan gözlere. Kocaman bir aynadan dünyaya, evrene, varlığıma bakıyordum. Bakışım nasıl uysal bir at olup beni istediğim yerlere taşıyordu. Çocukluğuma gidiyordum bakışımın üstünde. Çocukluğumun bahçesinde açan yıldız çiçeklerine, dut ağaçlarına, çıkrıklı kuyuya, asma dalına gidip tutunuyordum.

Sabah aydınlığıydı, ışımıştı her yerde. O zamanlar savaş yok muydu? Vardı elbette; ama bir çocuk, gözleriyle görmeden ne anlayabilirdi ki savaştan. Ben de henüz görmemiştim o günlerde. Bu yüzden dupduruydu içim. Annem simsiyah saçlarını ağacın dallarına asardı kurutmak için. Oradan bir dut gibi sarkmayı düşünüyorsa da benim haberim yoktu henüz. Kardeşlerimin kuyunun saydamında parıldayan gözlerinin akı akmamıştı önlerine. Ağacımız her yıl dut verirdi. Sonra vermedi. Küstü, dedi annem. Göğü saran kükürtlü dumanlar yakmıştı tomurcuklarını. O da küsmüştü işte. Kurumadı ama bir daha meyve vermedi.

Çocukluğumun ışıltılı evinden alınıp uzak pusulara atılmam için büyümem bekleniyordu. Çabuk büyüyordum bahçedeki ağaçlarla birlikte. Kuyudan su çeken kollarım gittikçe güçleniyordu. Annem ağaca sardığı saçlarını çözüp kırpık kırpık kesiyordu gözümün önünde.

Babam yeryüzünün bilmediğimiz bir çukurundaydı. Bu yüzden deli bir telaşa tutulmuştu annem. Seni saklayalım, dedi bir gün bana. Bodrumdaki turşu küpünün içine girebilirdim. Boyumun uzaması da dururdu

orada yaşamaya başlarsam. Kardeşlerim için de bir şeyler düşünüyordu. Mutfaktaki ocağın külleri arasına gömerdik birini, ötekini bacadan sarkıtırdık bir iple. Böylelikle beni almaya gelenler evde yalnızca annemi görebilirdi. O zaman da ben üzülürdüm annem için. Beni bulamayanlar annemi sürerlerdi ateşlerin önüne. Güçlü kadındı annem. Kendini astığı dut ağacının dallarında nasıl kurudu kaldı, anlayamıyordum.

Beni saklamaya fırsat bulamadığı için olmuştu bu. Hiç değilse kardeşlerimi saklayabilseydi.

Işıklı evden alınıp götürüldüğüm barakada tanımıştım yaşlı adamı. Ondan çok şey öğrenmiştim. İki insan birbirini bildiğinde ancak iyi arkadaştır, demişti o. Bildiği, kendisindekinin tamamlayanıdır, demişti. Bilmek bazen o kadar uzun sürermiş ki, yıllar var kurulamayan bağ uçları salınırmış boşlukta. Bazen bilmek böyle dar zamanlarda, böyle birdenbire ve böyle sevinçle olurmuş.

Karşımdaki nasıl bir kavrayışla anlıyordu olup biteni, biliyordum. Tıpkı yaşlı adamın bana dediği gibi. Bildikçe sevincimi yere göğe sığdıramıyordum. Ne ki tepeden inip arazinin engebesini, derin yarıklarını aşabilmek, bilmediğimiz bir noktada buluşmak imkansızdı. Sevincimi gölgeleyen buydu işte. O ise bütün olanaksızlıkları öteleyen cesaretiyle inmeye hazırlanıyordu.

Yaşlı adam her şeyden vazgeçebilmeyi öğrenmişti ömrünün son günlerinde. O zaman acısı da olmaz yüreğin, deyip dururdu. Bunu derken bile kalbinin silme acı dolu olduğunu bir tek ben görürdüm barakada. Ötekiler sabah alacasından gün batana dek ağaç keser gibi adam öldürürler, geceleri deliksiz uykulara dalarlardı. Sadece ikimiz uyuyamazdık barakada. Öldürdüğümüz adamların bakışları rahat bırakmazdı.

"Kurtulmama az kaldı," diyordu her gece yarısı. Ya ben ne olacaktım? Ya yarın bir kurşun bana değmezse, ya

öteki gün? Ya ömrüm boyunca?.. Alıp sakladığım ölü adam bakışlarıyla nasıl yaşayacaktım?

Bir gece yine barakanın önünde oturmuştuk yaşlı adamla. Uzak yıldızların ne kadar uzak olabileceğini konuşuyorduk rahat bir uykudan. Bakışını en uzak yıldızdan bana çevirip, "Kaç buradan," dedi bana. Sonra her gece yarısı söylediğini yineledi. "Kurtulmama az kaldı." Der demez kıpırtısız kaldı olduğu yerde. Onda daha önce hiç görmediğim bir ferahlık yayılmıştı yüzüne.

Gördüğüm en güzel ölü adam bakışıydı onunki.

En az onlar kadar sevmiştim karşımdakinin bakışlarını. Tutulduğu sevinçle ne yapacağını bilemez halde oluşuna üzülüyordum. Ona anlatmalıydım olabilecekleri. Göstermek zorundaydım aşağıda, nehrin kıvrımlarının yanında, iki tepeyi birbirinden ayıran sınır tellerini.

Oraya bakmamla gördü sonunda.
Biz, çıktığımız tepenin ucundan,
birbirimize ancak bu kadar yakınken
ve uzaktayken aşağıda yazılanlardan,
böyle rahat, böyle uzun, böyle güzel
bakabilirdik birbirimize.

HINÇ

Önümde kalın bacaklı, manda gibi hantal bir masa duruyordu.

Gerçi babama göre benim için neydi ki o masa? Her sabah evdeki eşyaları hallaç pamuğu gibi atışıma söz dokundururdu. Eşyalar bitince ona gelirdi sıra. İçi yün dolu bir döşek olan babamı kucaklar kapının ağzına bırakırdım. Mevsim yazsa bahçedeki divana yatırırdım onu. Oraya çıkarılmak istemezdi. Kediler üzerime işiyor, derdi. Kedi falan gelmezdi aslında. Yanımızdaki sırığın balkonlarından sarkan soyucu bakışlardan korkardı. Hastanenin kör bıçaklarıyla eksilip kolsuz ve bacaksız kalan babamı uzak diyarlardan gelmiş acayip yaratıklardan sayardı o bakışlar. Hayallerinde soyup seyirlik sirk hayvanı yaparlardı. Osman bu yüzden, iş görmez elleriyle eğri bacaklı divana tahta perde yapmaya çalışmıştı.

Masanın önünde, babamın ayakları yere çivili yatağı duruyordu.

Temizlik sonrası, ayaklarını halıdaki izleri hizasına yerleştirmezsem çıldırırdı babam. Yattığı yerden pencerenin köşesindeki açının içinde kalan dut ağacını görmek isterdi. Tahtakurusu bastığında bile atılamadı evden bu yatak. Atılıp yerine annemin iç odadaki somyalı karyolası getirilemedi. Başlığı pirinç topuzlu karyola sanki sade-

ce annemin kenarları dantelli ve de kolalı çarşaflarına göreydi. Sırtında açılan yaralardan akıp yatağın kenarlarına bulaşan irinler için, bekarlığından kalma tahta divan yeter de artardı babama.

"On beş yıldır gece gündüz yatmaya hangi somya dayanır," derdi babam. "Yayları çabuk bozulur onların."

Bana kalırsa babam annemin yatağında yatmaya hakkı olmadığını düşünüyordu.

Yatağın önünde halı duruyordu.

Ben o halıyı günde on kez sabunlu sularla siliyordum. Halının rengi değişsin, kırmızıları bozarsın, siyahları ağarsın, ipleri eprisin, motifleri yamulsun istiyordum. Ben sildikçe erir yok olur, böylelikle sıra tahta döşemeye gelir, o da silinerek bir gün yok edilebilirdi. Yaptığım hesaplarda bir noktayı bir türlü kestiremezdim. Acaba babam mı önce çürüyecekti yoksa sabunlu sular altında kalan tahta döşeme mi? Yaraları şimdiden derinleşmeye başladığına göre bir sabah babamı yenmiş ve atılmayı unutulmuş bir elma çöpü gibi bulabilirdim. Tahtalarla girdiği habersiz yarışı o kazanabilirdi. Üzerine örtülen bütün tahtalara tepeden bakabilirdi o zaman.

Halının kenarında annemin dolabı duruyordu.

Giderken hiçbir giysisini alamamıştı annem. Bu yüzden de hep geri döneceğini düşündürürdü ağzına kadar dolu dolap. Annemin komşuya kadar gittiği ve birazdan evde olacağı söylenebilirdi dolabın içine bakıp. Ben o eşyaları haftada bir çıkarıp yıkardım. Odanın ortasına getirdiğim leğene, bu babamı da yıkadığım leğendi, akşamdan beyazlarını bastırırdım. Durdukça sararan ipekli gömleklerin, keten iç yastıkların, farbalı yakalı elbiselerin söküklerini dikerdim. Babam, annemin dolabını ne zaman açsam, yüzünü duvara döndürmem için bana yalvarırdı. "Çevir beni," diye bağrışını uykumda bile duyuyorken o vakit duymazdan gelir, elbiseleri göstere göste-

re yıkardım. Babam ağladığını gizleyemez olurdu böylece. Sırtüstü yattığında gözyaşları yanaklarından akar, kulaklarının çukuruna dolardı.

Annemin Osman'ın peşi sıra evden çıkıp kendini kentin karanlık sokaklarına verdiği o geceyi anımsasın isterdim. Hiç unutmadığını bilsem de. Bazen o geceden aklımda kalanları, her defasında ayrıntıları değiştirip bir öykü halinde yazardım kâğıtlara. Evin duvarlarına yapıştırır, odadan odaya geçerken yüksek sesle okurdum yazdıklarımı. Babam duymaya dayanamaz olunca konuşurdu.

"Ne yapmaya çalışıyorsun?"

"Sadece öykü."

Ayrıntılar değişse de öykü hep aynı şekilde bitiyordu.

Kasımdı. Soğuktu çok. Yaz olsaydı böyle olmazdı. Yaz olsaydı babam bahçenin betonunu sulardı serinlesin diye. Masasını dutun altına kurar, içerdi akşamdan. Annem yalandan söylenirdi. Osman sokakta bir topun peşinde olurdu. Ben yapraktan elbise dikiyor olurdum bebeğime. Ama kıştı, sobalı bir odaya tıkılıp kalmıştık. Annem donan su borularını açmak için buhara veriyordu, elleri morarmış dönüyordu mutfaktan. Osman'ın lise sona gittiği ikinci yıldı o yıl.

"Acıkmadın mı? Gece oldu, ye artık."

"Tokum. Babam nerede?"

"Kahvededir."

"Yoktu kahvede."

"Ne bileyim ben."

Osman'ın bir süredir damla damla biriktirdiği hıncının bilenip keskinleşmeye başlaması bu konuşmayla oldu işte. "Ne bileyim," demeseydi annem, Osman gece-

nin o vakti vurmazdı kendini sokağa.Bir kamyon gelip sokağın başını kapatmamış olsaydı sapağa kıvrılmazdı. Gecelerce bunu düşünmüş olsa bile yapmazdı, yapamazdı bana göre. Annem bilip bekliyorsa da sonraya ertelenmişliğin aldatıcı rahatlığıyla mutfakta durmazdı. Gelip de beni bir başına oturur görünce dövünmesi boşunaydı.

Osman'ın aklındaki çoktan başlamış, bitirilmişti.

Ondan olacak duvarlara vurdu annem kendini. Bacaklarına dolanıp ağlayışımı duymazdan gelip beni bir silkeleyişle divana savurdu. O soğukta üstünde pazen bir elbise, bir yelekle kendini sokağa attı.

Sisle karışık kömür dumanı iniyordu kente. Göz gözü görmüyordu. Sessizdi sokaklar. Televizyonda akşam haberlerini sunan kadının sesi geliyordu her evden. Kediler, çöplerdeki sıkılmış portakal kabuklarıyla balık kafalarını sokağın ortasına dek yaymış oyalanıyordu. Osman belli belirsiz duraksayıp kulağını televizyonun sesine verecekti. Bunu, aklından geçenleri ötelemek için yapmayacaktı kuşkusuz. İçini közleyen hıncın berisinden bir burukluk geçecekti de ondan. "Babam akşam haberlerini kaçırmazdı," diye düşünürken öfkesi yeniden alazlanacaktı.

Gölgesini uçurarak yürüdü. Önce mahallenin futbol takımından tanıdığı Hayri'nin evi. Kapısını iki kez tıklatacaktı, bir kez de camın altında şahin ötüşü. Aralarında şifreydi bu kuşkusuz. Bunu bilen Hayri, gazete kâğıdına sarılı emanetle inecekti aşağıya.

Belindekiyle uçup karanlığa bulanmış evlerden başka birine daha yöneldi Osman. Evin üstünde, yanında yöresinde çığlıklar atarak uçacaktı önce. Korkusuz ve kararlı bir uçuş olacaktı. Ne ki evin önüne gelince iki koldan akan bir nehrin kıyısına gelmiş gibi duraksadı. Bu saatten sonra hangi suyuna girebilirdi nehrin? Biri bem-

beyaz bir tene ilk kez dokunmanın buğusu, teri, kokusuysa, öteki bir çocuğun babasına başkaldırışındaki huzursuzluktu. İki kol nasıl olmuştu da birleşmişti önünde duran evin odalarında. Birleşip bir uçuruma doğru yol almıştı. "Madem ki öyle," diye geçirdi içinden Osman, belindekini yokladı.

Oğlunun Hayrilerin sokağından uçup öteki sokağa konuşunu izledi annem. Çığlık çığlığa ötüşünü, kanat kırıp düşüşünü, küçücük başını önüne alıp arpacı kumrusu gibi düşünüşünü gördü. O an önüne varacaktı ki Osman'ın, boynuna bir ip atıp evin yolunu tutabilecekti. Ne ki annem evin önüne varmadan çoktan açılmıştı üst katta bir pencere. Önce dalga dalga saçlar döküldü aşağıya sonra siyah dantelli kombinezondan fışkıran beyaz göğüsler. Korkudan sapsarı kesilmiş bir yüz, bal gözleri büyümüş, kararmış sanki. Bir serçe gibi çırpınmaya başladı penceredeki. Dili yoktu da, bir şeyleri acilen anlatma telaşıyla hemen oracıkta yeni bir dil bulmuş, eliyle, koluyla, saçıyla, bakışıyla git diyordu, gelme git.

Ağzına geleni söylüyordu Osman. Kız çırpınan halini pencerede bırakıp içeri giriyor, eskisinden daha çok çırpınarak geri geliyordu. Ne çok durup beklemişti kapıda. Oysa bekleyecek ne vardı? Kâğıdı yırttı, Hayri'nin kara saplı tabancası çıktı içinden. Kapıyı omuzlayıp içeri girdi.

Annem o karanlığa ve dolambaçlı yollara rağmen buldu Osman'ı. Eve girdiğini görünce o da peşinden koştu. Merdivenin karşısındaki odanın kapısında duruyordu Osman. Odadakiler, korkudan kuruyup bir kabuk kalmış halde, yatağın ucuna ilişmiş öylece oturuyordu.

Babam bu öykünün sonunu hiç sevmez, her defasında hıçkırarak ağlamaya başlardı. Kendi sesinden beni duyamayacağını düşünüp son cümlede sesimi daha çok yükseltirdim.

"O geceden sonra annem eve bir daha hiç dönmedi."

Masayı bir çırpıda kaldırsam önümden, derdim. Kaldırabilirdim, vardı ona yetecek gücüm.

Yatağı böcekleriyle birlikte yakabilirdim sokakta. İç üşümesi geçerdi annemin. Gelir ısınırdı.

Halıyı yok sayıp yenilmiş tahtaları görmeyebilirdim.

Duvarı bir kazmada indirirdim yere. İçinden Osman'ın gizlediği silah çıkıp kaybolabilirdi.

Bu evden çıkıp gidebilirdim annem gibi. Meydana yolcu bırakan araçlardan birine binebilirdim. Osman'ın kahvesinin yanıydı hemen orası. Beni görür, hot hot konuşmaya başlardı. Bir kol atıp sustururdum onu. Bir daha konuşamayabilirdi.

Araç yol alırdı penceremden gördüğüm tepeye doğru, ardında bir yaşam beni beklerdi. Ben o tepenin eteklerinden bırakırdım kendimi aşağıya. Önüme her çıkanı devire devire...

Ama önce, yatakta bir parça kalan babamın halıdan ve tahta döşemelerden önce çürüdüğünü görmem gerekiyordu.

Masadaki kâğıtları önüme çektim.

BULUŞMA

Ben duvarın dibinde oturuyordum. "Böyle olmaz," diyordu arkadaşlarım. Sol yanımın boşluğu sancıyordu sanırım gözlerinde. Annem pencereden bakarken perdenin bir ucundan tutup kemiriyordu.

"Biz sana kaç kez söyledik nasıl olacağını," diyordu onlar başımda durup.

Ben yine de, "Nasıl olacak?" diye soruyordum yılmadan. Oysa bana anlatmışlardı. Her gün kapımızın önünden geçerek göstermişlerdi hatta. Onlar sol kollarını asacak bir askı bulmuşlardı çoktan. O askılardan zırıltılı ve burun salgılı çıkıntılar bile türemişti. Annem işte o zırıltıların özlemine tutulmuştu. Bunu bir türlü anlayamazdım. Defalarca annemin yarı beline dek sarkarak, pencerenin altında toplaşan ufaklıkların başlarına, ucu çivili sopayla vurduğuna tanık olmuştum. Yine de, "Gözüm açık gidecek," derdi de başka bir şey demezdi. Ben duvar dibinde oturmanın bu işler için yetmeyeceğini düşünüp kederlenirdim. Ama bir gün olsun oradan kalkmayı düşünmüyordum. Annemin ısrar nöbetlerini artık atlatamayacağını anlayana dek.

Onların gözlerinin bana değil de yanımdaki boşluğa takılması bir on yıl kadar oluyor. Oysa ben kendimi bildim bileli orada olduğunu sanıyordum. Kırk yaşını ge-

çince mi onların gözlerine görünür oldu, bilmiyorum. Artık bu yüzden kimsenin beni görmediğini bile düşünüyordum. Gözlerini yanımdaki boşluktan alamadan konuşuyorlar, arada bir iç çekiyorlar, yardım etmeye çalışıyorlar; ama annemin pencereden sarkan içi çıfıt dolu ağzını görünce vazgeçiyorlardı.

Bir gün dayanamayıp, "Seni bir geziye gönderelim," dediler. "Bir-iki yüz tanırsın, iyi olur."

"Peki," dedim, "Nasıl olacak?"

İçlerinden biri, bana en çok acıyanıydı herhalde, "Sen bu işleri bana bırak," dedi.

O bu işleri böyle çözmüştü herhalde. Ben de ona bıraktım.

On gün sonra cebimde beni ta oralara götürecek biletim, elimde annemin hazırladığı valiz, üstümde pardösü, pantolon, kazak gibi vesaireler ve de sol yanımla birlikte boşluğum, araca binmiş olduk. Işık hızıyla yola çıktık.

Doğrusu arkadaşlarımın dediği kadar vardı. Aracın içi etekli, ince sesli ve de kolu bacağı ak pak tüysüzlerle doluydu. Soyulmuş beyaz yumurtalara benziyordu hepsi. Oturduğum koltuğa yapışmam bu yüzden oldu. Önümdeki iki koltuğun arasına gözlerimi yerleştirip kaygıyla onları izliyordum. Biri yanıma gelir de konuşmaya kalkar mı diye soğuk terler dökmeye başlamıştım. Daha fenası, biri eteğini kaldırır da...

"Hayır, hayır," diye bağırıyordum arka koltuğun birinden. "Daha hazır değilim."

Hepsi birden dönüp bana bakıyordu. Yol boyunca kasıklarıma inen sancılar ve şakaklarımın zonklaması yüzünden bir türlü huzur bulamadım. Gözümü kapatıp uyumayı denediğimde uykumun ortasında uzun saçlılardan birinin gelip üzerime... Sıçrayarak uyanıyordum. Oysa yanıma geldikleri falan yoktu. Aralarında gülmeyi

ve konuşmayı seven pantolonlular da olduğundan onlar çoktan birbirlerine bir şeyler ikram etmeye başlamıştı. Ben de dışarıdan geçen boşluğu izleyerek biraz olsun rahatlayabildim.

Gezimiz uzaklara, daha önce adını bile duymadığım bir yereydi. Bileti alan arkadaşımın, "Oradaki yeryüzü oluşumları görülmeye değer," derken yüzünde beliren gülümsemeyi hiç beğenmemiştim. Kim bilir nasıl bir yerdi orası? Yolculuğumuzun başında tur rehberimizin buna benzer şeyler söylediği doğruydu; ama elindeki ses yükselticiyi ağzının içine alıp devam etmişti. "Korkunç ve tehlikeli. Gruptan ayrılmayalım, tehlike anında yakalarımızdaki alıcılara bağıralım."

Ne demeye çalıştığını o an anlamamıştık. Öndekiler gürültülü bir şarkıya başladığından kimse hiçbir şey sormadı. Belki de biliyorlardı diye geçirmiştim içimden. Tur rehberimiz de öyle düşünmüş olmalıydı ki bir daha hiç tehlikeden söz etmedi.

Yolculuğumuz on beşinci saatini doldurmuştu. Bu saatler boyunca onlar verilen her molada etrafa bozuk para gibi saçılmıştı. Her biri bir karaltının altına çömelip işemişti. Aracın yanından ayrılamadan, uzaktan eğilip kalkışlarını izlemiştim. Son mola yerinden ayrılır ayrılmaz aracımız bir iki sarsıldı ve durdu. Neden durduğumuzu anlamak için sessizce durup baktık. Tur rehberimiz, araçta bir arıza oluştuğunu, zaten yarım saatlik bir yol kaldığını, geri kalan bölümü yürüyebileceğimizi, böylelikle yeryüzü oluşumlarını daha iyi görebileceğimizi gülümseyerek haber verdiğinden, herkes en az onun kadar memnun araçtan aşağı indi. Benim huzursuzluğum artmaya başlamıştı. Bilmediğimiz bir yerde yürüme fikri hiç hoş değildi.

Rehberimize, ki o da beyaz yumurtanın ta kendisiydi, boğazım kuruyarak ve kekeleyerek sordum.

"Ya tehlikeler?"

"Yanımızda siz varsınız ya, bizi korursunuz," dedi o da gülerek.

Araçta sinip oturuşumu anımsayarak hepsi güldü bu sözlere. Güle konuşa yürümeye başladılar. Ben grubun en arkasındaydım. Bazen benim gibi yavaş yürüyen bir iki kişi yanımda beliriyor, onlar hızlanıp uzaklaşınca yerlerine başkaları geçiyordu. Yürüdüğümüz yer sisliydi, dikti, yokuş aşağı iniyorduk. Bazen kıç üstü kayıyor, yerden yükselen kalın kamışlara tutunuyor, kendimizi bırakırsak koşar adım aşağı yuvarlanıyorduk. Sonra birden önümüze bir kat sis daha indi. Tülken çarşaf kadar kalınlaştı sis ve gerisinde duranları bir daha bize göstermedi. Biz; ben ve üç etekli daha, rehberimizin, şoförün ve ötekilerin gözlerimizin önünden silinişlerini izledik.

Yalnız kalmıştık. Ben ve üç etekli daha. "Korkuyoruz," diyorlardı bana yaklaşmaya çalışıp. Hayır, onlar değil, ben korkuyordum. Bacaklarım tutmuyordu. Başımı kaldırıp yüzlerine bakamıyordum. "Şimdi ne yapacağız?" diyorlardı durmadan. Oysa bana anlatmışlardı. Nasıl olacağını söylemişlerdi, ama ben hiçbir şey anımsamıyordum. "Bize yardım edin," diyorlardı. Nasıl edebilirdim, anlattıklarında da anlamamıştım zaten. "El ele tutuşursak kaymayız," diyorlardı. Arkadaşlarım bundan hiç söz etmemişti. Yalvarır gibi bakıyorlardı yüzüme. "Peki," dedim, "elimi tutmanıza izin verebilirim."

Yumuşacık bir el elimi tuttu. Görmediğim başka bir el başımı yukarı kaldırdı. Karşımdakinin bakışları mıknatıslıydı, benimkileri alıp kendine yapıştırdı. Gizli yerinde bir düğmesi vardı sanırım. O düğmeye basılmış olmalıydı, yüzü katmer katmer açılıyordu. Gözünün içinden başka bir göz çıkıyordu, ağzının içinden başka bir ağız. Sesi dalga dalga farklılaşıyordu. Benim daha önce hiç görmediğim bir varlığa dönüşüyordu, hiç bilmedi-

ğim bir anlama. Ben ona bakıp düşüyordum. Düşüyordum, tutamıyordu. Düştüğüm yer ağ gibi örgülü bir şeydi. Örgü yırtılıyordu, ben başka bir ağa düşüyordum. O da yırtılıyordu, başka bir ağa... Sonsuza dek düşeceğimi sanıyordum.

"Durmayın, yürüyün," diyordu o.

"Yürüyemem, düşüyorum," diyordum.

"Düşmezsiniz ben sizi tutuyorum ya."

"Siz beni hep tutun," dedim. Yürüdük.

Sis biraz açılır gibi oldu. En önde yürüyeni devasa bir karaltı halinde seçebildim. Homurtulu kalın bir ses çıkarıyordu yürürken. Önüne çıkan engelleri bir eliyle aşağı indiriyor, bize yolu açıyordu. Sisin içinden gelen o ürpertici sesin yönergelerine uyuyorduk. "Çukur vaaar," diye bağırıyordu ses. Hep birlikte çukurun çevresinden dolaşıyorduk.

Onun arkasındaki, kuş gibi cıvıltılı bir şeydi. Durmadan konuşuyor, gülüyor, küçük kesik çığlıklar atıyordu. Nelerden söz ettiğini anlamıyordum, dinlemiyordum bile. Benim aklım elimi tutandaydı. Arada ona sorular soruyordum. Başka zaman olsa bin yıl düşünsem aklıma gelmeyecek sorular. Dönüp yanıtlıyordu. O konuşurken ve bana bakarken ben nerede olduğumuzu çoktan unutmuştum. O an oradaydık ve sonsuza dek öyle kalabilirdik. Oysa en öndeki gergedan durmadan hayallerimi yıkıyordu. "Burada kaldık," diye bağırıyordu boşluğa, "bizi kurtarın," gibi bir şeyler söylüyordu. Ortadaki kuş, sebepsiz bir ağlama tutturdu. Canımı sıkıyorlardı. Oysa tam açılmayı düşünüyordum sevdiğime. Ona olan duygularımı anlatacaktım. Giriş olsun diye, güzelliğinden söz edecektim örneğin. Öndeki bırakmıyordu.

"Burası düzlüüük," diye bir sevinme tutturmuştu şimdi de. Ne dengesiz şeydi. Ortadaki de. Gülüyorlardı durmadan.

"Ellerinizi bırakabilirsiniz," dediler bize bakıp.

"Neden?" diye sordum. Ona neydi?

Acıktık diyerek çevredeki uzantılara saldırdı öbür ikisi. Uçlarında sallanan yiyecekmiş, yediler. Yanımızda akan şey suymuş, içtiler. Ben hiçbirinin farkında değildim o sıra. Zaten sisin çekildiği de yoktu ki, nerede ne görüyorlardı hiç anlamıyordum. Onlar öyle deyince sevdiğim de kurtuldu ellerimden. Suya, yiyeceğe saldırmak istedi öbürleri gibi. Ama benim küçük ayaklım, yerdeki bir taşa takılıp dengesini kaybetti. Sağa sola yalpa vura vura sallandı. Orada onu bekleyen hain bir uçuruma doğru yol aldı. İşte o an rehberimizin söylediği tehlikeler çaktı belleğimde. Bağırmaya başladım.

"Yakandaki alıcıya bağıır,"

"Ne alıcısı salak," dedi yanımdaki uzun. Kılını bile kıpırdatmadı. Sevdiğim gözümün önünde, eteklerini savura savura, çırpına çırpına uçurumdan aşağı yuvarlandı.

Son ağmış meğer yırtılan. Ben bilmem kaç metreden küt diye yere düştüm. Canım o kadar yandı ki, kıpırdayamadım. Onlar gidip uçurumun dibine doğru baktı.

"Sen bakma," dediler, "gidiyoruz."

Yürüdük. Yokuşlar indik, bayırlar tırmandık, düzlükler geçtik. Benim hâlâ canım yanıyordu. Deve yine öne geçmişti. Kalın hortum gibi kollarını savuruyordu her yere. Biz kuş ötüşlü olanla geriden geliyorduk. O yanımda o kadar çok konuştu, o kadar güldü ki, sonunda acılarım geride kaldı. Hatta onun güldüklerine ben de gülüyor, en az onun kadar saçma şeyler bulup söylüyordum. Gülüşlerimiz sisin içindeki boşluğu çınlatıyordu. Sesimiz bilmediğimiz bir yerlere çarpıyor, bize geri geliyordu. Öndeki, dönüp acayip bir bakış atıyordu bize. Biz daha çok gülüyorduk. Gülüşleri aralayıp yanımdakine bakıyordum. Annem de beğenir herhalde bu ses tonunu, diye geçiriyordum içimden. Keyfim yerine gelmişti. Yine

de sustuğum aralar, yüreğimde bir yer sızlamadan edemiyordu.

O sızlamayı da unutabilirdim zamanla. Kesin unuturdum. Yanımdaki böyle güldükçe. Ama o güldü, güldü; arada susmasını da bilseydi keşke, yediğimiz top top şeyler boğazına takılıverdi. Bir hık dedi, bir daha dedi, olduğu yere yığıldı. Yanımdaki kalkıp davranmadı bile. Ben öylece kalakaldım. Bir daha da hiç gülmedim.

Yürüdük. Yokuşlar indik, bayırlar çıktık, düzlükler geçtik. Benim yine canım yanıyordu. O her şeyi devire devire yollar açtı, ben o yollarda yürüdüm. Çukurun birinin üzerine yattı, ben onun üzerinden geçtim. Yarıkların birinde yürürken başıma doğru gelen taşları son anda o gördü, benim üzerime yatınca taş ona çarptı.

Sonunda açıldı sis. Önümüzde bir dünya açıldı. İlk kez dönüp baktım ona. Yüzü kocamandı, kaşlıydı, sakallıydı. Olsun, dedim. Koltuğunun altına aldı beni, sıktı. Adlarımızı bile sormadık birbirimize. Ne gereği vardı. Geçinip gittik.

KEDİLEME

Çıktığım yolculuktan eteklinin biriyle dönünce havalara uçtu annem. İçi rahatlamış olarak düğünümüzden iki ay sonra öldü. Beni karıma emanet etmekle iyi bir iş yapmamıştı aslında.

Bir sabah uyandığımızda, mutfaktan çayın fokurtusu gelmiyordu. Yattığımız yerden bu tuhaf sessizliği dinledik bir süre. Uyuyakalmış olamazdı annem. Karım, gözleri tavanda, "Öldü," dedi fısıltılı bir sesle. Sanki bu dediğinin kanıtıymış gibi ekledi.

"Bir kuş kapalı pencereden içeri girmeye çalıştı az önce. Giremeyeceğini anlayınca uçup gitti."

Annemi yatağında ölü bulduk o sabah. Ben ne yapacağını bilemez bir halde ayak altında dolaşıp durdum. Cenaze işlerini karım halletti.

Gömüldüğü günün gecesi, eski evin tıkırtıları eşliğinde, karımla ilk kez baş başa kalmıştık. Annem hal değiştirmiş bir madde gibi duruyordu boş odalarda. Ağır gazlara dönüşmüştü büyük olasılıkla, evin havası gittikçe ağırlaşıyordu. Yokluğu değil, varlığı duyuluyordu evin her yerinde. Bize onu anımsatan izler durmadan çoğalıyordu. Evdeki her eşyanın doğal bir uzantısı gibi duruyordu annemin hayali. Akşamdan mayalanmaya bıraktığı hamur kabardıkça onun tombul kollarıyla buluşuyor-

du yine bir yerlerde. Bir leğen dolusu hamuru yoğururken kendinden geçiyordu annem. Önce eliyle, yumruğuyla, sonra dirseğine dek kollarıyla. Yetinmeyip en sonunda kendi de giriyordu leğenin içine. Karımın kızarttığı hamurlara annemin eti karışıyordu.

Ördüğü pelüş ipli paspastan başını kaldırmazdı akşamları. Tam bin beş yüz sıra dönüyormuş komşudaki örnekte. Oysa o daha yüz sekseninci sıradaymış.

Şimdi, yüz seksen sıralı pelüş paspasımız, öksüz kalan bir kedi yavrusu gibi duruyordu kanepenin üzerinde. Döne döne örülmeye nasıl alıştırdıysa annem onu, kendi çevresinde dönüp duruyordu.

Bunları gören karım, "Evden taşınalım," dedi daha ilk gece, "yıkıldı yıkılacak."

Annemi çıkmaya razı edemeyeceğimi bildiğimden bunu düşünmemiştim bile. Bu kez de onun, evin her yerinden uç veren hayalini bırakamayacaktım.

Karım, beyaz bir kedinin uzun tüylerine parmaklarını geçiriyordu benimle konuşurken. Bizim dönen paspası almış ne yapıyor böyle, diye düşündüm ilk anda. Oysa kucağındaki gerçekten bir kediydi.

"Dün sabah kapıdaydı," dedi karım. "Cenaze telaşıyla fark etmemişsin."

Kediye baktım. Yaşlı, çirkin, sevimsiz bir şeydi. İçimden sevmek gelmedi. Bunda bir tuhaflık yoktu kuşkusuz. Tuhaf olan karımın onda o güne dek görmediğim bakışlarındaydı. Kucağındaki kediden başka, karımın ince kısık gözlerinden bir kedi daha bakıyordu bana. Karşımda bir değil iki kediydi sanki. Sırtımdan bir ürperme geçti. Zaten annemin bir türlü yokluğu kabullenmeyen varlığıyla uğraşırken bir tuhaflık daha kaldıracak durumda değildim. Biraz dinlenmeliydim belki de. Yatak odasına doğru ayaklarımı sürüklerken, karımın tırmıklı bakışlarını sırtımda hissettim.

O günden sonra kapıya gelen her kediyi eve almaya başladı karım. On kedimiz olmuştu daha annemin kırkı çıkmadan. Hoplayıp zıplayan cinsten değillerdi. Her biri evin bir köşesinde uyukluyordu. Arada bir ağır uykularından uyanıyor, koridoru sonsuz bir yürüyüşün bezginliğiyle geçiyor, banyodaki tuvalet kutusunu pati yordamıyla bulup gözlerini açmadan yerlerine geri dönüyorlardı.

Kedilerin hırıltıları eşliğinde uyumayı çok istesem de uyuyamazdım bir türlü. Dalar gibi olduğum vakitlerse kâbuslarla kan ter içinde uyanıyordum. O, gözlerini kocaman açmış bana bakıyor olurdu. Bakıştan da korkar mı insan? Karanlıkta fosforlu gibi parlardı karımın gözleri. İçimi öyle bilmediğim korkular sarardı ki, yanında yatamaz olurdum. Sabahla geceki bu durumu düşünmemeye çalışıyor, kötü rüyaların etkisi deyip geçiyordum. Düşünmemeye çalışsam da bir şeyler değişiyordu benden habersiz. Karım bir eşiği geçmiş de bana, benim olmadığım bir alemden, bir hayal dünyasından bakıyor gibiydi. Adımları ses çıkarmaz olmuştu evde yürürken.

Konuşmayı sevmezdi. Uzun sususlarına alışıktım. Bir ölünün arkasından da güle oynaya konuşulmazdı ki zaten. Biliyordum da neden karımdaki sessizlik içimi üşütüyordu. Hiç konuşmadan yiyorduk yemeklerimizi. Çatalın tabağa vuruşu bile korkunç bir tınlama olarak patlıyordu kulaklarımızda. Yemekten sonra koltuğun birinde o, birinde ben, karşılıklı susarak sıkılıyorduk.

Sıkıntıdan kendini okumaya vermişti aynı günlerde. Durmadan okuyordu. Kitaplar kediler gibi bir köşeyi tutup dizilselerdi ya. Kedilerin yapmadığını yapıyor, her yere sıçrayıp duruyorlardı. Mutfak dolapları, pencere pervazları, yatağımızın içi kitapla dolmuştu. Yerler kapağı kopmuş, sayfaları kıvrılmış, ciltlerinden ayrılıp yaprak yaprak dağılmış kitaplarla doluydu. Dostoyevskiler, Kafkalar yerlerde, ayaklarımızın altındaydı.

Bir gün dayanamayıp toplamaya koyuldum onları. Karım pencerede durmuş saldırmaya hazırlanan bir kedi gibi bana bakıyordu. Aldırmayıp döşemede serili duran bütün kitapları kenara dizmiştim o gün. Sonraki gün de, bir sonraki günde de... Karımın neden kitapları dağıttığına bir anlam veremesem de sormuyordum. İş sessiz bir inatlaşma içinde haftalarca sürdü. Sonunda dayanamayıp patladım.

"Kitapları ben dağıtmıyorum ki," dedi karım, "Derli toplu olmayı reddeden onlar, özgürce yayılmak onların doğasında var."

Daha ne söylenebilirdi bu yanıt üzerine. Köşe başlarını tutan kediler, gezmeyi seven kitaplar ve havada asılı duran annem... Hayatımızın bundan sonrasını böyle geçirecektik.

Ne yapacağımı bilemez halde kedilerin daldığı seyre bıraktım kendimi. Onlar gibi bir köşeye geçip yarı uyur yarı uyanık bir halde hayatımızı izledim.

Sonra neler oldu, nasıl, hangi sırayla oldu tam olarak ben de bilmiyorum. Olaylar neden gölgeli bir perdenin arkasında kaldı da beni içine almadı? Karım benim anlamadığım bir dilde yanıt veriyordu sorularıma. Seni anlamıyorum, diye bağırıyordum yüzüne, belki de bağırmıyordum, karım yürüyüp gidiyordu yanımdan. Ne zamandı bilmiyorum. Sarı kedinin paspas gibi yere serildiği gün müydü? Tavanın düştüğü gün mü? Yok o sonraydı. Bedenim koltuğa yapışmıştı hani, belleğim uyuşmuş, kulaklarım duymaz olmuştu. O da sonraydı, sonra. Ne zamandı? Karım bavulunu hazırlamış, durdu şurada, tam kapıyla benim aramda, ben o sıra oturuyordum, dedi ki, demedi, deseydi eğer, bilmiyorsun, derdi. Hep öyle söylerdi çünkü. Hiçbir şey demedi. Diyemedi. Ağzını açmışsa da incecik anlamsız bir ses çıktı. Bir kedi gibi. Sırtını dikleştirip gözlerini kısıp baktı son defa. Kapının aralığından kaçıp gitti.

Kalkamadım oturduğum yerden. Gözümü kapıdan ayırmadan bekledim. Güneş durmadan doğup battı, ev bir aydınlandı bir karardı, kaç kez olduğunu sayamadım.

Herhangi bir zamandaydı. Ev, annemin ve karımın yokluğunu fazla kaldıramayıp yıkılmaya başladı. Önce tavan, tahta, taş, demir ve beton tozu halinde başımdan aşağı döküldü. Kediler ve kitaplar can havliyle kendilerini dışarı attılar. Tavansız kalan duvarlar birbirlerine dayanıp ayakta kalmayı reddetti. Büyük bir gürültüyle oldukları yere yığıldılar. Babadan kalma, dışarıya doğru bel vermiş ev, içindeki anıları ve anneciğimin hayaliyle un ufak olup dağıldı. Toz duman çekilince meraklı bakışların gördüğü, yıkıntılar arasında oturmuş bekleyen bir adamdı.

KÖMÜR

I.

Koşumundan kurtulmuş bir at görülürdü ölü evinin yakınlarında. Toynaklarını yere vura vura, huzursuz kişnerdi. Ürperirdi ölüyü bekleyenler. Bakışları boşlukta birbirini bulur, aynı sözler geçerdi içlerinden.

"At oldu, geldi evini ziyarete."

Kurt oldukları da olur, acayip ötüşlü bir kuş da. Gücü neye yetişirse.

Geceyse evin bütün ışıkları açık bırakılır bu yüzden. Bahçesine koca bir ateş yakılır. Daha fazla yaklaşmasın, uzaktan bakıp gitsin diye.

Bu güne değin bu hep böyle olmuştur.

Bu yüzden bir sırdı Kömür. Gelişi gibi gidişi de sır olacaktı mutlaka. Nereden, nasıl geldiğini kimse görmedi, nereye gittiğini de görmeyeceklerdi. Bir sabah kalkacaktım ki yerinde uyumuyor. Hiçbir yerde bulamayacaktım onu. Buharlaşıp göklere karışacaktı varlığı. Tıpkı annem gibi.

Annemi upuzun yatırmışlardı yere. Bembeyaz bir örtünün altında yatanın o olduğuna inanmak güçtü. Bu kadar uzun muydu annemin boyu? Karnının üzerine

kara saplı bir bıçak koymuşlardı. Çelik parlağından alamıyordum gözlerimi. Olan ve bundan sonra olacak bütün kötü şeylerin nedeni oymuş gibi duruyordu. "Alın onu oradan," diye bağırdım bir oda dolusu kadına. Çığlık çığlığa bağırdım. "Kendini kaybetti zavallıcık, dışarı çıkarın görmesin," dediler hepsi bir ağızdan. İki kadın kolumdan tutup bahçeye çıkardı beni. Zeliş'e seslendiler duvardan. "Biraz oynayın, oyalanın," dediler. Bıçağı anlattım ona da. Korkup kaçtı yanımdan.

Dut ağacının altına oturdum. Dallarına diktim gözlerimi. Annemin oraya nasıl çıktığını aklım almadı bir türlü. Yapraklarının arasından bir çıtırtı geldi o sıra. Ardından incecik bir miyavlama. Kapkara bir kediydi bu. Annemin saçları kadar kara, yemyeşil gözleri gibi erikti gözleri.

Adını fısıldadı kulağıma. "Kömür de bana," dedi. "Anne deme sakın anlamasınlar." Ağaçtan alıp koynuma soktum onu. Günlerce orada sakladım.

Nasıl indiyse gökyüzünden Kömür, öyle çıkacaktı yeniden. Hep sır kalacaktı. Bir küreğin ucundan sarkmayacaktı böyle kuyruğu.

Sabahla çalındı kapı. Üvey annemden önce koşup ben açtım.

"Günlerdir yoktu ya Kömür, bizim bahçeyi temizlerken buldum," dedi getiren. Bir küreğe yatırmışlar öylece. Ağzı kapalı sımsıkı, gözleri aralık. Tüyleri iplik iplik yapışmış kaskatı bedenine. Kucağımda bir boşluktu günlerdir yokluğu. O boşluğa, getirdikleri bu tahta parçasını koydum. Yüreğime bir sızı indi o sıra.

"Sarardın sanki,"

"Dut ağacının altına gitsem,"

"Sedir şuracıkta,"

"Ağacın oraya,"

Çıplaktı dalları. Koca bir yokluktu, evren gibi. Dibine oturdum. Dallarından hâlâ annemin siyah saçları sarkıyor gibiydi.

"Su getireyim," dedi gitti yanımdan. Yıllar öncesinin gecikmiş acısını çağırdım sanırım içimden. Yoksa niye ille de dut ağacı diye tutturayım. Geldi buldu beni aynı yerde. Kucağımda kedim, bağıra bağıra ağladım o gün. Annem için ilk kez ağladım.

Koşup yetişti içerdekiler. Ne oluyorsun deyip omuzlarımdan sarstı üvey annem.

"Annem öldü," dedim kucağımdakini göstererek.

"Tövbe de," dedi. "Ne annesi, allahın hayvanı."

"Yok değil," dedim. "Annemdi."

II.

Annemdi, dedi başka bir şey demedi. Gitti bahçenin köşesine gömdü hayvanı. Baş ucuna bir taş koydu. Kocam da kandı kızın dediğine, kedi için bir dua etmedikleri kaldı. Günlerce yas tutuldu evde.

Daha bu eve adımımı attığım ilk gün anlamıştım hepsinin bir acayip olduğunu. Kapıdan girer girmez üzerime atlamıştı bu kara kedi. Tutsana, demiştim kıza. Durmuştu öyle. Bir kedi de o sanki. Gözleriyle hırladı, kamburlaştı sırtı. Anlaşıldı diye geçirdim içimden, bunların ikisi de gidecek bu evden.

"Kız evlenecek yaşa gelmiş niye duruyor," diye fısıldadım babasının kulağına.

"Kendi bilir," dedi, sustu.

"Ya kedi? Bahçede dursa, evin içine de giriyor. Mutfak tezgâhında kara kara tüyleri geziyor mendeburun. Ya o gidecek ya ben."

Süklüm püklüm duran adam celallendi birden. "İlişme," dedi, "Bir hayır var o kedide." Annesinin öldüğü gün

gelmiş, oyalamış kızı. Rahmetlinin daha soğumamış yatağına girdiğimde bile gıkı çıkmadıysa kızın, hep bu kedidenmiş. Hayır mı şer mi şimdi belli olmuştu. Akşamları kediyi yanına çağırıp kara tüylerini uzun uzun okşamasından belliydi zaten. Daha görür görmez içime düşen sıkıntıdan belliydi.

Kucağında kaskatı görünce kurtuldum sanmıştım kediden. Yaşasa daha iyiydi. Bir terlik yapıştırdım mı karnına, cırlayarak kaçar giderdi en azından. Oysa şimdi zihnimde gezen bir hayal olmuştu. Kaldırdığım her örtünün altında onu görecekmiş gibi oluyordum. Kapının aralığından kuyruğunun ucunu görmüştüm bir gün. "Başka bir kedi girmiştir," deyip evin her yerini aramıştı kocam. Ama onun kuyruğuydu, ben biliyordum. Geceleri bahçeye gelip miyavlayan da oydu, sokakta yoluma çıkan da o. Her yerdeydi artık, yaşasa daha iyiydi.

Kocam bana kızıyordu. Böyle konuşup kızı üzüyormuşum. Kedinin yokluğuyla yıkılıp iyice içine kapanmış zaten. Daha beter olsundu. Ne kedisini ne onu görecek göz kalmıştı bende. Geceleri kabuslarla fırlar olmuştum yataktan.

Bir gece uyandım, kocam yanımda yok. Uyuyamayıp dışarı çıkmıştır, dedim. Kalktım. Kızın kapısı kapalı. Günlerdir odasından çıkmıyor. Ortalarda görünmeyişi bile nedense içimi ürpertiyordu. Kapısının önünden korkarak geçtim. Dış kapı aralıktı. Kocamın ayakkabıları yerinde yoktu. Merdivenlerden inip bahçeye çıktım. Çıkar çıkmaz bir karaltı sıçradı sanki üzerime. Ürkerek geri adım attım. İncir ağacının el kadar yapraklarının gölgesiymiş meğer. Yürümeye başladım bahçenin içlerine doğru. Yürüdükçe iplik iplik ayrılıyordu karanlık önümde. Yıldızlar bir kedi gözü gibi parlıyordu. Ayağımın altında ezilen kurumuş yaprakların sesinden başka ses duymamam gerekiyordu ama yürüyüşüme eşlik eden

bir ses daha vardı. Gurul gurul bir ses. Başka evlerin, ya da sokağın gürültüleri mi diye durup dinledim biraz. Hemen birkaç adım ötemdeydi gurultular. Kocamı çağırdım birkaç kez, karşılık gelmiyordu. Biraz ilerleyince açıldı ağaçlar, gökyüzündeki ay bahçeyi aydınlattı.

Gördüğüme inanamadım. Koca bir kediydi gece. Kocam bahçenin kıyısına oturmuş, geceyi seviyordu. Okşadıkça uzuyordu kedinin tüyleri. Uzuyordu da kızın odasının duvarında asılı fotoğraftaki kadının saçları oluyordu. Kara kedi kara saçlı o kadına dönüşüyordu da gece yine geceliğinden bir şey kaybetmiyordu. Gece miydi kocamın okşadığı, kedi miydi, kadın mı? Eve doğru koşmaya başladım. Odasının penceresinde durmuş bana bakıyordu kız. Fosforlu gözlerinin ışığında gülümsüyordu.

KUTUDAKİ BAKIŞ

Hiçbir şey yolunda gitmiyordu bakışın geldiğinde. İşler aksıyor sanıyordum ya, meğer ben aksıyormuşum.

Yetişmiyordu bir türlü paketler, bunu kimse umursamıyordu. Görüntüdeydi telaş. Odamdan aşağıya inmeye geciksem, her şeyi akşam bıraktığım gibi buluyordum. Depoda oyalansam, çalışmanın temposu yavaşlıyordu. Öğle yemeklerini dışarıda yemelerine izin verince, dönüşleri yarım saat gecikiyordu işçilerin.

Topu topu üç işçilikti yerim. Ikizler ve Solak. Benle beraber dört. Fabrikayla anlaşmamız vardı. Haftada bir bırakılan malları paketliyor, gelip almaları için düzenli istifliyorduk. Elimiz biraz yavaşlasa başka yerle anlaşacağını ima ederdi şef. Depoda beni sıkıştırmasına izin vermedim ya, ondan oluyordu bu. Kadınsam kadınlığımı bilip boyun eğmeliydim. Evlenip işi kocama bırakmalıydım örneğin. Ne işim vardı bunca erkeğin içinde. Sadece fabrikanın şefi olsa... Taşımacı erkeklerin topunun aynı masallar okunurdu gözlerinden. Neyse ki, bende o masalları okuyacak göz yoktu.

Tek derdimiz haftalık siparişleri yetiştirebilmekti bizim. Yerimiz öyle dardı ki, kutular üst üste birikir, atölyede adım atacak yer kalmazdı.

Senin bakışın o gün, öğleden sonra, son postayla ge-

len bir paketin içinden çıktı. Paket iki kat kâğıda sarılmıştı. Özenildiği belliydi. Günde yüz altmış kutunun altından kalkabilen Solak, paketi yapan ellerin neler düşündüğünü bile anlardı. Bantlarının belli bir düzenle yapıştırılmasından tuttu da ipinin düğümüne dek inceledi. Kutuyu evirdi çevirdi, kâğıdını iki parmağı arasında ezdi, yüzünü buruşturdu. Yanlış olan bir şey vardı sanki. Yanlışlık kutunun boş gelmesiydi bize göre. İçine bir şey koymayı unutmuş olabilir miydi bunu gönderen? Postada açılmış olamazdı. Solak daha çok paketle ilgileniyordu. Gözümüzü ondan ayıramıyorduk. Sonunda, "İyi iş," dedi ikircikli. Kuşkulanmasının paketlemeyle ne ilgisi vardı anlamıyorduk. Boş olması önemli değildi ona göre. Üzerinde ne bir yazı ne bir iz vardı. Onca yılın ustası Solak, kutunun üstündeki bütün gizli izleri okumuştu çoktan. Boş kutuyu bana uzatırken, "İçine bakışlarını koymuş gönderen," dedi.

İkizler birbirine bakıp gülüştü. Solak'ın kızgın bakışlarının okları ikisine yettiğinden benim gülüşüm ağzımın kenarında dondu. Şaka mıydı bu? Şimdilerde böyle eğleniyordu sanırım insanlar. Boş kutuların ne anlama geldiği konusunda kafa yormamızı eğlenceli buluyor olmalıydılar. Solak kutunun içinde ne olduğundan emindi oysa. Aynı kararlılıkla işinin başına döndü.

Postadan çıkan bakışını, bile isteye unutmaya bıraktık. Kutu üst kattaki rafların üzerine bile kaldırılmadı. Kâğıtlarla iplerin arasına, boş kutularla doluların arasına gelişigüzel bırakıldı. Fabrikanın şaşkın işçilerinden birinin onu da istiflenmiş kutulardan sayıp alıp götürmesi işten bile değildi.

Sonunda da öyle oldu.

Ama bu, kutuyu rastgele bırakmadan önce bir kez daha içine bakmamdan çok sonra olacaktı.

O günlerde ikizlerden birinin canı sıkkındı bir şey-

lere. Ne söylesem yüzündeki dalgalı bir denizin uğultusunda kayboluyordu. Sözüm yere düşüyordu bu durumda. İkisi birden dönüp bildiklerini okuyordu. Solak ayrımındaydı huzursuzluğun. Neme gerek dediğinden uzakta duruyordu.

Bir akşam kutuların paketleri olduğu yerde kendiliğinden çözülüverdi. Solak görüp sindi bir yerlere. İkizlerden birinin işiydi ya ikisi birden sahip çıktı. Bilerek yapılmıştı, çok belliydi üstelik. Bunca zamanın ustaları bu yanlışı yapmazdı. İstedikleri sesimin yükselmesiydi. Karşılıklı atışmamıza az kalmıştı, tuttum kendimi. Sabah fabrikanın adamları gelecekti. Yüzümün kararmasına bakıp diklenmeye hazırdılar. Haksızdılar, ama vardı sanırım onları böylesi dimdik tutan. Benim de bir hatam olmalıydı onlara karşı. Yapmam ya da yapmamam gereken bir şeyler? Neydi bulamıyordum.

Onların buraya adımlarını attıkları ilk günlere gitti aklım, istemsiz. Şimdi sırası değildi elbet ikisi birden kararmış birer şahin kesilmişlerken karşımda. Aklıma gelenle sevecenleşip gülüşüm şaşırtmıştı ikisini birden.

"Hey gidi yıllar," dedim, "nasıl geçiyor, daha dün gibiydi."

Anladılar. Başka hiçbir şey konuşamaz oldum. Onlar da konuşmadan yeniden paketlediler kutuları. İşleri sabaha dek sürdü o gece. Ne ben yalnız bıraktım onları ne Solak. İşimiz bittiğinde her günkü gibi çıkıp gittiler atölyeden. Bir daha gelmediler.

Solak onca eli çabukluğuna rağmen işlerin tümünü üstlenemezdi. Kapıya çağrıcı bir iki duyuru asmamıza rağmen gelen giden olmuyordu. Yaşlıydı artık Solak. Eğilip kalkmada sorunlar yaşıyordu. Elleri hiçbir gencin olamayacağı kadar yetkindi oysa.

Çalışmamızın süresini iki katına çıkardık. Sabahladığımız günlerin birinde son kutuyu koymak için yere

eğildi Solak. Bir daha doğrulamadı. Evine götürdüm. Yatağına yatıramadan bıraktım iki büklüm. Artık çalışamaz haldeydi.

Hemen dönemedim atölyeye. Yolu durmadan uzatıyordum. Ayaklarım beni Solak'ın evinde bırakmış, tek başlarına yürüyor gibiydi. Olmadık sokaklara girip çıkıyordum. Çıktığım sokağa dönüp bir daha giriyordum.

Solak'ın evinden ayrılırken sahilde yürüyen bir kadın belirmişti belleğimde. Kimdi o bilmiyordum. Yürürken denizi izliyordu, martılar iniyordu yanına. Adımlarım, ayırdına varmadan beni sahile götürüyordu.

Çürümüş yosun kokusunu unutmuştu genzim. Geniş bir mavilik gözlerimi aldı ilk anda. Yıllar vardı buraya inmeyeli. Neden inmediğimin bilmiyordum üstelik. Paketleme işleri bir gün olsun yolunda gitseydi... Değil sahile inmek, sokağa çıkmak bile uzun süredir yapmadığım bir şeydi. İhtiyaçlarımı İkizler getiriyordu nasılsa. Odam atölyenin üstünde olduğundan birkaç basamak yetiyordu evde olmam için. Depo atölyenin arkasında olduğuna göre başka nereye gidebilirdim ki ben. Her hafta kutular alınıyordu, kutular geliyordu yerine. Yıllardır işleri yetiştirmek için var gücümüzle çalışmıştık. İçimde bir eziklik hissettim birden, burnum sızladı. İkizlerden biri bir türküye başlardı çalışırken. Bıraktığı yerden öbürü devam ederdi. Şimdi fabrikadalarmış. Solak pek konuşmazdı ama onun ellerinin işleyişi bile söyleşir gibiydi. O yanımda otursa bile hiç sıkılmadan çalışırdık. Kaç yılımız geçti birlikte? Hiç oturup saymak gelmedi aklıma. Her yılın her günü birbirinin aynıydı, nasıl sayılabilirdi ki. Bazen işi vaktinde bitirdiğimizdeki neşemiz ayırırdı bir haftayı ötekinden. Ya da yetişmeyen kutuların atölyenin dışına dek taştığı zamanlar ayırırdı kendini başka bir günden. Dışarıda yağmur mu yağıyor, kar mı? Güneş mi açmış? Çok mu kalabalıkmış o gün sokaklar, hepsini anlatırdı

İkizler. Ben de o sokaklarda yürümüş gibi olurdum.

Şimdi onca yıldan sonra dışarıda olmak... Tüm varlığın şekli değişmiş gibi gelmişti bana. Oysa aynıydı, ne değişebilir ki. Gök mü, deniz mi, sahildeki kayalar mı? Değişen, bakışım olmalıydı.

Bana gönderdiğin bir kutu bakışı o an anımsamam gerekirdi. Öylesine çıkmıştı ki aklımdan.

Akşama dek sokaklarda dolaştım durdum. Gördüğüm her şeye çocuk gözleriyle bakıyordum. Büyüklüğüne ve pırıltısına şaşıyordum ağaçların. Çalışanlar paydosla sokaklardaydı. Yürüyorlardı, dükkânlara girip çıkıyorlardı, telaşsızdılar. Yüzlerinde ışığın renkleri yansıyordu. Benimki nasıl solgun görünüyordu vitrinlerin birinde.

Geziyordum ben de herkes gibi. Yürüdükçe usumda açılan bir yolda bir kadın yürüyordu benimle birlikte. O nereye giderse ben oraya gidiyordum. Hiç böyle bir şey gelmemişti başıma daha önce. Atölyede kutular paketlenmeyi bekliyordu. Hem nasıl çoktu, altından kalkılacak gibi değildi. Fabrikanın şefi gelip alıyordu bütün kutuları. Bir daha kutu getirmeyeceğini söylüyordu. Aklımdaki kadın durup bakıyordu öyle, gülüyordu hatta, mutluydu. Kızmaya başlıyordum ona. Nasıl konuşmazdı, kapanırdı yoksa atölye. Kapansındı, böyle istiyordu onun canı. Aklından bir yol uzayıp gidiyordu. Bir tepeye doğru. Alıp başını tırmanıyordu. Özgürlükse, rüzgârlı bir tepenin en yükseğinde olmalıydı. Özgürlük mü? Böyle düşünmeyeli yıllar vardı halbuki. Babam yatağına çivilenmiş haldeyken, penceremden görünen tepeye bakıp düşündüklerimdi bunlar. Yıllar önce, çok yıllar...

Bunları düşünerek girdim atölyeye. Elim ayağım titriyordu. Nerden girmişti aklıma o kadın? Kutuların arasına bıraktım kendimi. Biraz olsun kurtulabilirdim belki. İkizlerin ayak seslerini duyar gibi oldum. Solak'ın yerinin boşluğu içimi acıtıyordu. Elim kâğıtlara gitmiyordu bir

türlü. Günlerce oturmuş olmalıyım orada. Atölyede zaman, İkizler'le Solak'ın işe gelip işten çıkmalarıyla bölünürdü günlere. Şimdi onlar olmadığına göre, kaç gün oturduğumu bilemedim. Bir tane bile paket yapamıyordum. Aklımdaki kadına bakıyordum, yeni, şaşkın bakışlarımla. O elinde bir anahtar tutuyordu. Atölyenin ağır kapısı kapanıyordu yüzüne. Eğilip yerden bir valizi alıyordu.

Gecelerin birinde, orada, yüzlerce kutunun ortasında otururken senin gönderdiğin paket geldi aklıma. Her yeri aramaya başladım telaşla. Şurada bir yerlerde olacak diyordum, ama nerede? Buraya bırakmıştım, yoksa başka bir yere mi? Sabaha dek atölyede aramadığım yer kalmadı. Kutuların altını üstüne getirdim, senin gönderdiğin paket yoktu.

İlk ışıkla fabrikanın adamları geldiğinde hazırdım artık. Şefin paketlenmemiş kutuları arabaya yüklerlerken, bir daha iş vermeyeceklerini söylemesini gülerek dinliyordum.

Atölyeye dönüp baktım son bir kez. Başkası baksa boş olduğunu söylerdi. Oysa İkizler ve Solak hala oradaydılar. Gönderdiğin kutunun içindekileri göremeyişime şaştım şimdi.

Kapıyı kapadım yüzüme. Anahtarı elimdeydi, kilitledim. Eğilip valizimi aldım yerden.

Yola çıktım.

Bana gönderdiğin bakışla gördüğüm tepeye doğru.

Özgün dili ve ele aldığı konulara duyarlı yaklaşımıyla Berna Durmaz kendi okurunu yaratacak bir öykücü...

Berna Durmaz, ilk kitabı *Tepedeki Kadın*'la Can Yayınları'nda. Durmaz'ın öyküleri edebiyatımızın geleneklerine bağlanırken kendine özgü tatlar da içeriyor. *Tepedeki Kadın*'da yer alan öykülerin sağlam, inandırıcı altyapıları, Durmaz'ın söyleyecek sözü olan, insanın temel bireysel sorunlarını özgün yöntemlerle anlatan bir yazar olduğunu gösteriyor.

Kitapta yer alan öyküler, adı anılmayan bir taşra kasabasında geçiyor. Burada yaşayan insanların sıkışmış, güdükleşmiş hayatlarını anlatırken, Durmaz kasaba hayatının boş inançlar, hayaller ve şiddet yaratan ürkütücü yanını resmediyor. Güçlü, iz bırakan, okurunu rahatsız eden, özgün bir yazar Berna Durmaz.

KTB 0804992 XLS

: SIMON HOWDEN

ISBN 978-975-07-1389-

9 789750 71389

7.50 TL